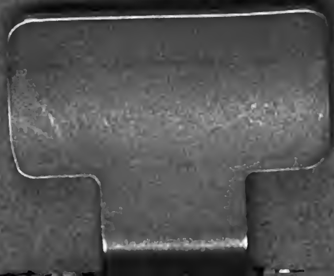

SEGONA CONVERSA

DEL

ISIDRO AB LO SR. RECTOR

SOBRE L' ORIGEN

INSTITUCIÓ Y COMENSAMENT

DE LA

CONFESSIÓ SACRAMENTAL,

QUE

PER INSTRUCCIÓ DE PAGESOS Y MENESTRALS

publica

LO R. D. JAUME PONTI Y VILARÓ.

AB LLICENCIA. BARCELONA:

IMPRENTA DE VALENTI TORRAS,
rambla dels Estudis.
1843.

PROLECH.

Aquesta Conversa no necessita de recomendació, perque ella mateixa se la porta al sobre. En efecte, no hi ha cap dona cathólica, la mes rústica, tebia y poch devota, que no estiga fastidiada de oir mil calumnias las mes grosseras y vils contra lo Sagrament de la Penitencia, ó Confessió Sacramental; y entre altras, que es una invenció dels Frares y Capellans. *Los que s' tenen per mes instruits en las* novas llums (*ço es, en los errors y heretgias podridas ja de vellesa) senyalan la época de aquesta invenció, dient ab lo heretge Calvino, que fou inventada per lo Papa Inocenci III. en lo sigle XIII. Això publican ab tot descaro, callant lo nom de Calvino forjador de esta mentida, per desacreditar un Sagrament que no poden sufrir. Pero lo cas es, que la Iglesia Cathólica publíca en alta veu tot lo contrari, asseguramtnos,* que fou instituida per Jesu-Christ, y que ha baixat á nosal-

tres per medi dels Apóstols, que la posaren en práctica en totas las Iglesias que fundaren.

A fi de que qualsevol pages, qualsevol dona, y tot home faltat de estudis puga veurer qui te rahó, desenganyarse, y desenganyar als qui tan ignorants com ell hajan donat á la trampa dels impios en un punt de tan interés, se publíca aquest Diálogo. Y per ferme millor entendrer de Pagesos y Menestrals á qui lo dedico, y també perque lo llegescan ab gust, acomodo lo parlar del Sr. Rector al llenguatge de ells. Y si aixó, algu ho troba per impropri, li diré, que lo meu desitg únic es, que lo poble lo llegesca, se instruhesca, y estiga previngut contra la desenfrenada impietat. Aqueix es tot l' honor y aplauso que pretench; y lo demés poch ó res m' importa. Basta de Prolech.

CONVERSA

SOBRE

LA INSTITUCIÓ Y COMENSAMENT

DE LA

CONFESSIÓ SACRAMENTAL.

Sr. Rector. Ola, Isidro!.... y que feu aqui tot palplantat? Perque no pujeu?

Isidro. Oh, Sr. Rector! perdoni que no men adonaba. Aqui estaba atalayant si arribaba un home que tinch de veurer.

Sr. Rector. Deixeus de homes! Queus voleu gelar ab aqueix fret! Pujeu á escalfarvos, no siau beneyt. Entretant be arribará, si vol.

Isidro. Encara tindrá rahó, perque passa una visca, que talla la cara... Pujem donchs.... Tinga mol bon dia Sr. Rector, com ho passa?

Sr. Rect. Be, home, gracias á Deu: encaraque aqueixas fredoradas me tenen mitg malalt... Entrem á la cuyna que pudé estarém millor?

Isidro. Al Ivern donim l' ascon de la cuyna ab bons tions, que fassan nosa per passar. Que val alló de brasers que usan los Senyors!

Sr. Rect. Home, pensaba qu' habiam renyit!

Isidro. Jo may renyeixo ab ningu, y vol que ho fes ab Vusté? Pot disposar ara y sempre de tota la mia casa en bens y personas.

Sr. Rect. Jau' se ja, Isidro...: viva, viva; sino qu' això es un dir, y com fá tan temps que no us' havia vist en aquesta casa, alguna vegada habia pensat; com Mare de Deu l' Isidro no s' acosta?

Isidro. No sab Vusté las mias ocupacions? Y á mes d' aixo, ara ves á montanya, ara á Urgell, luego á Caldes.... Solament nom recordo del temps que no habia entrat al Poble.

Sr. Rect. Sé molt be vostras andansas y ocupacions de obligació, y voluntarias; sino que com vos desitjaba veurer, lo temps sem feya mes llarch, perque com diu l' adagi: qui espera, s' desespera.

Isidro. Que m' voldria casár, pudé?

Sr. Rect. Aixo es, tenir una dotsena de donas á la moda dels turchs. Vos sempre n' haveu de dir alguna: estam molt lluny de pensaments! Altra cosa volia comunicarvos, be que no la puch creurer.

Isidro. Diga, diga, Sr. Rector.

S. Rect. No sé si vos agradará gayre!

Isidro. Ba! y perque no? Diga, diga no m' fassa estar ab mal de ventre.

Sr. Rect. Dias atras me digueren, que m' escandalizavau la Parroquia sembrant mil heretgias. Pero ja us' dich, que n' ho vas voler creurer.

Isidro. Jo heretgías! Deu men guard! que vinga aqueix guapo, veyam si mo dirá á la cara! Pero, y de que las hauen?

Sr. Rect. Que tot arreu, dieu á donas y demes gent que n' vos saben respondrer, que sé jo cuantas cosotas contra la confessió sacramental.

Isidro. Aixo ray, si que s' veritat; y per aixo no m' penso ser heretge, ni haber sembrat cap heretgia.

Sr. Rect. Jo no sé quina casta de gent corre avuy dia! Negueu á boca plena, y feu burla de las veritats de fé y al mateix temps no voler passar per heretges. Y ben lluny d' aixo, á l' hora de la mort voleu ser tinguts per catholichs, y ser enterrats com á tals. Fins en aixo seguiu com á fiels deixebles, lo exemple de vostre mestre Volter. (1) No entench que s'

[1] Despres que Volter tota la sua vida habia fet burla de la Religió catholica, com se veu en los

aixo, que en vida volgueu ser una cosa, y en la mort un altra. Aixo proba, que sou uns embusteros formals en tot lo que dieu contra de la Religió, pues dieu lo que no creheu. Si es-

---

seus escrits, á la hora de la mort demanaba un confessor, que los seus deixebles no deixaren entrar, temerosos de que no s' retractás; com ho habia fet en altra ocasió que s' habia trobat en perill també de morir. Y desprès de mort se valgueren de tots los medis, é intrigas per ferlo enterrar com á Cathólich, á que se denegá lo Párroco, com debia. En estos últims anys de Luis XVIII. altre Párroco de Paris no volgué tampoch donar terra sagrada á un Comediant que morí repentinament en lo teatro. = Trobantme jo en Montpellier lo any 1840 vas veurer portar á enterrar á un que ell mateix se havia disparat una pistola, á qual enterro no volgué asistir cap Sacerdot. Solament seculars, y sens creu ni senyal d' Iglesia, lo portaban á enterrar. Estos zelosos Sacerdots de Fransa instruits en la historia de las revolucions, y de las seqüelas que deixan, ensenyan als de Espanya lo modo de cumplir las obligacions de nostre Ministeri en aquest punt tant important. Y aixis, donarem sepultura ecclesiastica als qui en vida han despreciat los sagraments, y en la mort tampoch han fet cas de rebrels? Als públichs blasfemos, als enemichs y perseguidors de nostra Religió y dels seus Ministres ab escrits, obras, ó paraulas, los administrarém en la mort los Sagraments, ni donarém terra sagrada sens haber fet una pública retractació? Aixó seria infringir las lleys de la Iglesia, profanar las cosas santas, y donar un gravissim

tabau ben persuadits de vostras opinions, no vos ne arrepentiriau al accrcarse la mort com fan tots vostres companys; encaraque pochs se aprofitan de aquest arrepentiment forsat per convertirse, y demanar perdó á Deu. Sen arrepenteixen y rabian com fan los condemnats. (2) Jo may he vist, ni oit, ni es possible, que un Catholich á la hora de la mort se arrepentesca de serho, que vulga ser impío, ser tingut per heretge y enemich de la Religió que ha professat en vida. Y perque aqueixa diferencia? Perque descansant en la paraula de Deu y de la sua Iglesia, sempre ha tingut per cert lo que nos ensenya la fé; y puntualment en la mort es quant aquesta certitut se li presenta

---

escándol als fiels; pues vehent que no feyam diferencia entre heretges y catholichs, y que la Iglesia prega y fa oracions públicas per sufragi de las animas de uns y altres, tindriau rahó de pensar, que nosaltres á tots los judiquem en estat de salvació. Y de consegüent que per salvarse no es necessari ser catholich; que un impío y un heretge també poden salvarse. Semblant práctica escandalosa causaria major perjudici á la Religió que totas las persecucions dels seus enemichs.

(2) Los condemnats se arrepenteixen dels pecats no per ser ofensas de Deu, sino en quant son causa de las suas penas. S. Th. Suppl. q. 98. a. 2.=Sap. c. 5.

ab major claredat; que es tot lo seu consol y fonament de la sua esperansa. Tot al contrari experimenta l' impio: á las horas no pot colorar ni disfrassar la falsedat dels sistemas y locuras que ha seguit. Y com veu que l' temps se li acaba, li apar que ja no te temps de penitencia; y aixis se arrepenteix y rabía, y mor ab tots los senyals de reprobat. Entenguehuo de una vegada: qualsevol que no vol creurer tot lo que la Iglesia Romana, única verdadera, nos proposa y mana creurer com á cosa de fé, no es catholich, es un heretge alomenos, separat de la Iglesia de Jesuchrist, ni es possible lo salvarse. Pero, vaya deixem aqueixa qüestió, y dieume, quina idea teniu vos de la Confessió? Qu' es lo quen dieu? Ja veyeu que jo com á Pastor tinch obligació de regoneixer las llagas de las mias ovellas per curarlas.

Isidro. Jo li diré sens embuts: Estich cansat de oir, que no tenim cap necessitat de confessar los pecats á un home, y que ja basta que cada un á dins de son cor demane perdó á Deu, que es qui solament pot perdonarlos. Aixo es lo que he referit, y no res mes; pero jo no he dit que ho crega, com Vusté suposa.

Sr. Rect. Ja ho veitg, vos sou un d' aquells que tiran la pedra y amagan la ma: ja conech aquesta casta d' homes. Escolteu primerament:

los sacerdots, per vos, que no son sino uns homes com los altres? Veus aquí una de las basas que assentan los impios per subcavar la Religió de Jesu-Christ: procurar per qualsevol medi possible, quels seus Ministres sian mirats com los demés homes, y encara menos si pot ser. De aqui vé lo calumniarlos, infamarlos, subjectarlos á la justicia secular, perseguirlos, posarlos en las presons mesclats ab contrabandistas, lladres, y assessinos: de aqui lo envilirlos y desacreditarlos per tot terme, perque confian que despreciat lo Ministeri Sacerdotal que Jesu-Christ instituhí, estará acabada la sua Religió, que caurá per si mateixa.

Certament es cosa forta, que á un Ministre del Rey, á un Capitá General, pero que dich? á un Batlle, á un mosso d' Escuadra, lo respecteu, y nol considereu un home com los altres, y que si vos intima: *no móurer al Rey*, vos hi subjecteu com una ovella; y ab mòlta rahó, per causa de la authoritat de que está revestit; y als Ministres de Deu authorizats per Jesu-Crist ab un carácter y potestat tant mes superior quant sobrepuja Jesus á tots los Reys de la terra, constituits medianers entre Deu y lo poble: á estos á qui fins los Reys se deuhen subjectar, y se subjectan: á estos dich, los que volen passar per catholichs, los tindreu

per uns homes com los altres? Los protestants tractan ab distinció als ministres de la sua secta, los turchs veneran als de Mahoma, los Chinos als de Confucio, y tots los gentils los dels seus Idols, y puntualment los que s' diuhen catholichs despreciarán los Ministres de Christo, que son los sols verdaders Ministres del verdader Deu? Ah Isidro! Quin síntoma tan fatal es aquest! Lo adagi diu: qui no respecta l' gos no respecta l' amo: y Jesu-Crist deya als Apostols y â tots los sacerdots: *qui vos desprecía á vosaltres, me desprecía á mí, que vos envio.* Pero passem avant, y anem á nostre intent.

Estranyo de vos tantas mudansas! Quatre dias ha, tot parlant de las Indulgencias, nom diguereu que creyau tot lo que confessem en lo *crech en un Deu*? Essent aixo veritat, com suposo, be creyau *en la remissió dels pecats*? Ço es, que en la Iglesia hi ha potestat de perdonar tot y qualsevol pecat. Y en nom d' *Iglesia* no penseu se entengan las parets: aqui vol dir los sacerdots, y no tots los Fiels, ni las donas. Es dir, que en la congregació dels fiels hi ha aqueixa potestat que tenen los seus Ministres (1) Ara per vos ja no hi ha tal poder.

---

[1] Los luterans ab tots los *reformadors nous*, despres d' haher fet mil variacions en los articles

Isidro. Jo li diré: Com á las horas lo principal puntet era la Butlla, vaig fer los ulls grossos á tot lo que era fora de la cuestió. Ja li he manifestat lo que publicament se diu, y lo que jo he parlat y esplicat á alguns, y está acabat.

Sr. Rect. Ja us' ne podeu ben gloriar d' aqueix modo de parlar tan heretich y escandalós.

---

de la Fe, y sobre la naturalesa y número dels Sagraments, ensenyan, inclus lo mateix Luthero, que tots los fiels son Ministres de tots los Sagraments. Y aixis á Dios Sacerdots, pues homes y donas tindran tan poder com lo Sacerdot per dir Missa, donar la Absolució &c. &c. Error diametralment oposat á tota la escriptura tan del Vell com del Nou Testament, á la Tradició de tots los pobles de la terra, y á tota la Historia Sagrada, Ecclesiástica y Profana; y tan extravegant, que no s' llegeix en la historia de cap nació de gentils, ni de cap tribu de Salvatges. Tots los pobles de la terra han tingut sempre homes per sacerdots, no á tots los homes, sino á uns especialment dedicats á oferir sacrificis, fer oracions, consultar y obsequiar lo Deu que adoraban, encaraque fos baix la figura d' una *vaca* ó de *serpent*. Quals sacerdots eran tinguts en gran veneració y respecte. Semblants desatinos estaban reservats als christians de las *novas llums* del sigle setse y dinou. Gracias als Jansenistas de aquest *progres de llum*. Per aixó han traduit la Missa en llengua vulgar, perque las donas la digan; y alguns que no son Jansenistas, sens pensarho afavoreixen lo mateix abus ab títol de devoció.

Isidro. Entenga, que si he parlat aixis, he parlat per boca de gent sabia, que tenen la Confessió per una invenció dels Frares y Capellans. Ells diuhen: que tontada major, voler que Deu haja instituit aqueix tribunal inhumá y cruel, que no es sino un torcedor de conciencias! Aixó tot es tiranía dels Eclesiástichs, y gánas de saber lo mes secret de las conciencias! A mes de que; si jo he fet un d' aquells pecatots... ja m' enten: vergonya ó no vergonya árri traidó vomital, esplicau tot fil per randa, com aná, que hom hi súa mes que si 'stellaba. Aqueix pecat comes contra la lley de Deu, ab la benedicció d' un home, vétal aqui perdonát, y sino l' esplicas, no? La injuria es feta á Deu, y no al Capellá ó Frare; y aixis á Deu solament lo he de confessar, y ell solament mel pot perdonar, y no los Sacerdots. De aqueixa manera argumentan los sabis; anyadint que vustes no fan sino umplirnos de cap y embolicarnos. Pero quin gran mal! Son tan instruits que prou poden vendrens garsas per perdius.

Sr. Rect. Home, home, mol adelantat esteu en las doctrinas de la impietat! Y lo pitjor es, que ab la capa dels altres sou vos qui argumenteu, causant de aqueixa manera major escándol, que no fariau, parlant en boca propia. Recordeus Isidro, que no habeu cursat sino lo

llibre del Roser, que sou un mal llegidor, pitjor escriptor, y solament un bon llaurador. Y no es una vergonya, y un escándol, que uns homes semblants vulgau disputar dels articles de la Fé? Jo he estudiat disset anys Theologia, y sempre temo lo entrar en aqueixas disputas. Y vosaltres miserables ignorants no vos pareu en res!... Y ab lo que veitg, be massa será veritat tot quant de vos me digueren! No m' creya tenir al remat una ovella tan ronyosa; pero antes d' alsarnos, vos asseguro saltará la ronya ó la pell!

Isidro. Heu, poch á poch. Miri com ja li he dit, y repetesch, que aixo no es que jo ho crega tot, sino que altres ho diuhen Pestelsech, y quins pegats per aixó vol apretarme! Pero no l' temo, vinga pe l' cap que vulga.

Sr. Rect. Be, be, nos veurem! Vos ja haveu buydat la bruticia; ara jo posare sabó y llexiu per traurerla, y deixar la veritat neta.

Per tapar la boca tan á vos, com anaqueixos vostres sabis, casi me bastaria lo P. Almeyda (1). Y aixis comensant ab aquest, dieume: qui vos ha dit quels confessors perdonan los pecats de propia authoritat, com suposeu vos, y aquei-

[1] Harmon. de la Razon con la Relig. tom. 1. tarda XV.

xos grants sabis? Per ventura los Ministres del Rey, Gobernadors, y Jutges no perdonan móltas vegadas los crims y agravis quels delincuents han fet al Soberá, traspassant las suas lleys y preceptes?

Isidro. Quant los perdonan, ho fan en nom del Rey quels ha donat poder per axó. Aixis ray, també ho faria jo!

Sr. Rect. Si pues un qualsevol, per la authoritat que li dona lo Rey, pot arribar á tal poder de perdonar las faltas y desobediencias á las lleys del Rey; com vos admireu de que Deu done authoritat á alguns homes escullits per Ministres seus, perque en nom seu perdonen las faltas comesas contra las suas lleys?

Isidro. Vusté te rahó; pero com fará veurer, que Deu ha donat tal poder? Quant lo Rey dona aqueixa potestat als seus ministres, ho sabem per medi dels seus decrets y lleys, que tots llegim y entenem. Enséñyem vustéun semblant Decret de Deu, en que done igual facultat als frares y capellans. Si vusté mel fa veurer, demano luego confessió.

Sr. Rect. Antes de fervos veurer aqueix Decret en que Jesu-Crist dona aqueixa facultat y ample poder als sacerdots, dieume la veritat: creyeu en los Evangelis, ó sou un incredul? Perque es menester assentar basas.

Isidro. Jo incredul, Deu meu guard! So christiá gracias á Deu, y encaraque alguns punts nom agradan, que mols ne diuen fullaraca, que vustés han anyadit, com es la confessió; no obstant so tan catholich com S. Pere, y de conseguent crech en tot quant portan los Evangelis.

Sr. Rect. Ja ho entench!... Vos sou un heretge Protestant, que voleu anar al diable ab los Evangelis als dits. Escolteu donchs: y segons los Evangelis lo Sagrament de la Penitencia es fullaraca? Ab lo que veitg tot lo de la fé será per vos fullaraca y palla: pero y perque servirá? per cremarvos: De res mes perilleu.—Assentada la basa de que creyeu en tot quant diuhen los Evangelis, pregunto: aqueixa gent tan sabia, que no vos manifestaren lo que Jesu-Christ despues de ressuscitat digüé als Apostols, com ho explica lo Evangelista S. Juan?

Isidro. Aixo vol quem explicassen! Á lo menos nom recorda.

Sr Rect. Y dos, com voleu impugnar las veritats de Fé? Que penseu desferlas ab quatre estirabots y bufonadas com fá Volter? No no, Isidro: anem á la rael, mirem lo Evangeli, ja que sou tan Evangelista, y veureu, que aquells homes que teniu per tan sabis, son ó uns ignorants, ó uns estafas queus enganyan.

Entengueu pues, que entrant Jesu-Christ al Cenáculo, estant las portas tancadas, parlá als seus Deixebles, y digué: *Rebeu lo Esperit Sant*; y al dir aixó alená á la sua cara. Feta esta ceremonia los digue: *los pecats que vosaltres perdonaréu, seran perdonats, y los que no perdonaréu, no ho serán.* (1) La plenitut d' esta Potestat ja antes la habia promesa á Pere baix la figura de las claus, com porta S. Matheu, per fernos entendrer, que esta solament resideix en Pere y los seus successors, y que de ells se derrama y distribuheix á tots los demés.

Isidro. Res de aixó sabia, alomenos no men recordo.

Sr. Rect. Ja veyeu que seria de molta importancia lo que Jesus volia dirlos, prevenintlos d' eixa manera ab lo alé de la sua boca, y ab la infusió del Esperit Sant. En Jesu-Christ deveu suposar, que totas las accions eran molt justas y reflexionadas; pero estas que no son ordinarias, nons donan una gran idea del que Jesu-Christ anava á fer?

Isidro. Y vaya quen traurem de tot aixó.

Sr. Rect. Home, poch á poch! Vos responeume á la pregunta. Nous apar, que aquest preámbul de Jesu-Christ es una proba de que

---

(1.) Joan. 20. v. 22=Math. 18. v. 18.

anaba á fer una cosa extraordinaria?... responeume una cosa ó altra! Dieu si, ó no sech.

Isidro. Ja men entench jo: pero vaya ja que tant me punxa, dich que si. Aquesta preparació en la boca del Fill de Deu, de donar ab lo seu alé lo Esperit Sant als Deixebles, bastant denota, que lo que anaba á dir ó fer, era una cosa grossa. Está content?

Sr. Rect. Luego las paraulas que segueixen ab las que dona facultat als seus Deixebles de perdonar pecats, tenen una forsa, y un efecte molt gran. Del contrari, á que tanta preparació? Aixo hauria estat una ceremonia ben redicula y fantástica, que seria una blasfemia dir aixó de Jesu-Christ.

Isidro. Certament te rahó, perque hauria estat cosa lletja é indigna de Deu; y fins d' un home.

Sr. Rect. Luego hem de dir, que Jesu-Christ ab aquellas paraulas concedí als Apóstols *verduder poder de perdonar pecats*; pues que aixo expressan. De manera, que lo que ells fassan en la terra, será confirmat en lo Cel, com anyadeix S. Matheu. Advertint que esta Potestat la doná solament á aquells que antes habia ordenat de Sacerdots en la nit de la Cena. No veyeu com trobam lo Decret de Deu? Y á fé, que no es gens obscur ni disputable.

Isidro. Ja l' veitg; pero segons aixó, vustés serán ben amos de nostra sort eterna; perque sino volen donarnos la absolució, estam frescos, nosaltres estem perduts sens remey. Aixó sem fa mol agre!

Sr. Rect. Lo mateix podeu dir del Batisme, perque sens ell ningu s' pot salvar, per mes innocent que sia: y aixis si no sou batejat, y no trobeu ningu que vulga batejarvos, vos tocará anar al Infern: No es aixó, no. Si un infiel no troba ningu quel bateje, no sabeu que l' desitg de rebrer lo Batisme acompanyat de dolor de contrició dels pecats, supleix per lo Batisme d' aygua, y esborra tambe la culpa y pena, lo qual anomenem Batisme de Foch, ço es, d' amor y caritat? Pues home lo mateix vos diré d' un pecador que no troba confessor, y sin troba, no vol, ó no pot absoldrel. En tal cas lo desitg de confessarse y rebrer la absolució, acompanyat de un bon bolor y propósit de la esmena, ja supleix per lo sagrament de la Penitencia, y causa la gracia com faria la Absolució. Pero si los confessors no vos volen absoldrer, sempre será perque no vos troban ben disposat; com ni tampoch se pot administrar lo Batisme al adulto que no té las degudas disposicions per rebrel. De conseguent may vos condemnareu perque los confessors no vos

volen donar la absolució, sino per la malicia de vostre cor, que es causa de negarvosla. Y si ells se enganyan, y realment esteu ben disposat; y perque no coneixen vostra bona disposició no vos volen absoldrer; Deu que vos ha donat aqueixas bonas disposicions, vos aumentará mes lo desitg de confessarvos, y també lo dolor, fins al grau que será necessari per quedar justificat y plenament perdonat; pues la misericordia Divina may falta, ni abandona lo pecador que de cor la reclama. Pero aqueix cas no l' admetré facilment, menos que fos en una mort repentina quant lo malált está privat de tots los sentits, y no pot donar cap senyal exterior de dolor. Fora d' aqueix cas, vos diré, que qui vol los medis vol lo fi; y que suposat, Deu vos ha donat la bona disposició per confessarvos, ab tots los sentits, y confessor ab qui poderho fer, aquest la coneixerá ja perque vos no la guardareu tan secreta y amagada, y tindreu prou ansia de manifestarla; y ja perque Deu fará que l' confessor la conega y vos absolga.

Isidro. O! que moltas vegadas, ells no las voldran coneixer las bonas disposicions y donarán carbassa perque tenen quimera al pobre penitent, perque estarán renyits.

Sr. Rect. Aixó si, que no ho admeto, ni crech, ni creuré haja succehit may. De donar la

absolució als qui no la mereixen per falta de disposició, massa que succeheix cada dia. Pero suposat que un confessor arribés á tanta perversitat, que per malicia negás la absolució á un penitent que coneix está ben disposat, á las horas respecte del pecador seria lo mateix, que negarli per ignorancia; pues tota la malicia de un tal confessor no seria causa de condemnarse un semblant penitent. No cregueu que ningu se condemni per culpa dels altres, sino per culpa propia; y molt menos en lo cas expressat.

Isidro. Ja ho entench; es dir, que encaraque lo confessor negui la absolució, sia per ignorancia, ó malicia, lo pecador pot lograr lo perdó devant de Deu; y al contrari, si no estich ben disposat, encaraque lo confessor ne pase la barra y me absolga, men torno sens absolució, y ab los mateixos pecats que tenia. Si axó es, no es pas veritat alló quem deya de S. Matheu; quels confessors tingan facultat per lligar, y deslligar, y que tot lo que ells fan en la terra es aprobat y confirmat en lo cel.

Sr. Rect. Axó se enten quant la sentencia dels confessors es recta, y no quant es errada ó clarament injusta. De manera que si lo pecador te las degudas disposicions, y lo confessor lo absol y deslliga, esta sentencia ó absolució queda aprobada y confirmada en lo cel; y tam-

bé es aprobada quant la nega per falta de ditas disposicions, per ser recta y justa la sua sentencia. Pero si dona la absolució anaquell que no está ben disposat; ó la nega al qui té las degudas disposicions, sia aixó per ignorancia ó per malicia, la sua sentencia no es confirmada en lo cel, perque no es bona: que voleu que Deu aprobi una acció no bona en si, y tal vegada ben culpable?

Isidro. Te raho; pero no s' pensi per aixó haber guanyat troya; perque fins aqui no tenim res; es dir: tenim quels Sacerdots poden perdonar los pecats; pero aixó no es la confessió á cau d' orella, que vustés nos fan fer.

Sr. Rect. Ja m' agrada, que comenseu á cantar la palinodia. Es dir, que ja no es un despropósit, com deyau antes, que un Frare ó Capellá ab la Absolució perdone los pecats. De altres ne cantareu. Y detenimnos un poch en aixó.

Isidro. Dexis de solfas: acabe de esplicar aqueix puntet donques.

Sr. Rect. Prou ne podeu dir puntet. O! puntal diguesseu! Suposat, pues, que ja tenim en los Sacerdots potestat de perdonar pecats, ó de negar lo perdó; penseu que Jesu-Christ deixá aixó al arbitri absolut dels Sacerdots, de tal manera que pugan perdonar ó deixar de

ferho del modo que vulgan? Creyeu vos que una cosa tan grave y de tanta consequencia, la deixás Deu á la incensata disposició de un Ministre seu, sens cap regla, ordre, ni concert?

Isidro. No apar conforme fes aixó la infinita sabiduria y prudencia d' un Deu, essent aquest un punt tant important. Lo quem fassa veurer clar may li negaré, pues nos trobem en lo sigle de la rahó.

Sr. Rect. Luego aqueixa *Potestat* ha de tenir una regla, segons la qual dega lo Sacerdot, ja perdonar, ja no perdonar. Si veyem quels Reys ja may concedeixen als seus ministres aqueixa potestat tan ilimitada, sino baix certas restriccions y reglas, de las que no s' poden apartar; quant menos fará això la suma rectitut de Deu?

Isidro. També convinch en aixó.

Sr. Rect. Pues be; de quin modo pot lo Sacerdot obrar segons las reglas de la prudencia, en aquest tribunal de la penitencia, si no examina los pecats del reo, y las circunstancias de ells? Ell es un Jutge que deu fer sentencia, absolent ó negant la absolució, segons lo estat de la conciencia del penitent. Y podrá desempenyar aixó sens coneixement dels pecats, y de la bona ó mala preparació del pecador?

Isidro. Quels concedesca tants regles que vulga, jo encara no veitg cap lley ni necessitat

de explicar de un á un los pecats y las suas circunstancias. Que no basta agenollarse y demanar la absolució, per coneixer lo confessor la bona disposició del penitent, y que la demana de cor? Aixô es sobrat, y no hi ha cap necessitat de explicar á cau de orella tots los pecats, y las suas menudencias.

Sr. Rect. Aixó ray; si nols voleu confessar á cau de orella, expliqueulos al mitg d' una plassa, que també será bona la confessió, y lo Sacerdot vos podrá també absoldrer, si las demés disposicions acompanyan. Es dir que segons vos, ja bastará presentarse als peus del confessor y demanar ab humilitat la absoluciò? Això sol ha de bastar per donarla? De aqueixa manera may se podria negar á ningu. Y què farem en tal cas de las paraulas de Christo: *los pecats que retindreu* (negant la absoluciò) *serán detinguts*, y sens perdó? Ben superfluas y vanas serian aqueixas paraulas si may podia negarse á ningu. Y escolteu, que axis ho fan los Jutges, Alcaldes y Ministres del Rey? Aquestos, que per ventura sens informarse y sens coneixement de la causa castigan ó perdonan al acusat de reo? Ah Isidro! quinas maximas tan empestadas habeu begut! Ni mes, ni menos que las dels Lutherans, Calvinistas, y altres heretges.

Pero per desenganyarvos, fixeu la atenció en que aquest sagrament: atenent á las paraulas de Christo citadas, quedá instituit en forma de Judici, per qual motiu se diu *Tribunal*, en que lo Sacerdot es lo *Jutge* que deu pronunciar sentencia; absolent al qui está ben disposat y arrepentit, y negant la absolució al qui no vé ab las degudas disposicions, com ja vos he dit antes. Aquestas disposicions consisteixen en un verdader dolor dels pecats, propósit eficás de la esmena, de fugir las ocasions de recaurer, y de cumplir la penitencia satisfactoria y medicinal, que li será receptada. Si faltan aqueixas disposicions, fa tan efecte la absolució del Sacerdot, com si la donava á un banch. Y com podrá coneixer tot això, si lo penitent no explica del modo que s' troba; ab las caygudas y recaygudas; número de pecats; perills y ocasions próximas de pecar en que está? Com sino sab tot axó y altras cosas podrá formar judici del dolor, y eficás propósit del penitent? Com podrá judicar que se esmenará de aqui en avant, si talvegada ahi fou la última de las suas recaygudas frecuents? Com, que restituirá lo mal adquirit, si moltas vegadas li han manat altres confessors, y no ho ha fet, podent? Com li senyalará lo que ha de restituir, si no sab com, ni en que ha damnificat al próxim?

Com fará sentencia, que ha de satisfer á Deu ab tal quantitat de penitencias y mortificacions, si ignora lo número, especie, y gravedat de las suas culpas? Com se atrevirá á donarli la absolució, no sabent si es digne de ella? Y en fi, si lo pecador no se explica, com sabrá lo Sacerdot si te facultat per absoldrel, pues mols pecats son reservats, respecte dels quals está privat de jurisdicció?

Lo confessor es un *Metge* de nostras animas, que deu receptarnos medicinas proporcionadas á la qualitat de nostras espirituals malaltias. Es necessari pues, que sapia lo estat, vicis y pecats del penitent, es dir, los pecats mortals no confessats; los mal confessats; los certs com á certs, los duptosos com á duptosos del modo quels tinga en la conciencia; las circunstancias que mudan de especie, pues no es igual robar v. g. en una casa, ó en una Iglesia, perque á est robo se hi ajusta lo sacrilegi: las circunstancias molt agravants, no es lo mateix robar v. g. deu pessetas ó deu mil lliuras. Li convé saber lo número de pecats de cada especie, per saber si es reincident ó consuetudinari, y si axó fa molt temps que dura, y sino com li aplicará remeys? Y si habentse confessat altras vegadas no se ha esmenat poch ni mol, deu fer judici, que ara fará lo mateix, si es fácil en do-

narli la absolució, y que may ha tingut verdader dolor ni propósit eficás de esmenarse. Ha de coneixer la ocasió proxima en que está, per ordenarli medicinas fortas per apartarlo de ella. Si lo confessor no sab totas aqueixas malaltias y accidents del malalt com podrá acertar en los remeys? Ja veyeu vos que si un malalt necessita sangrias, dieta, purgas y refrescants per estar inflamat, no li será pas gayre bo quel Metge li recepte bon caldo de capó, costellas, y malvasia, encaraque receptás això per ignorancia, á lo que estaria exposat. no coneixent la malaltia. Lo Metge deu saber lo estat y complexió del malalt, lo grau en que está la malaltia, y accidents que la acompanyan; quant no, lo matará en lloch de curarlo. Pues lo mateix es lo confessor mirat com á Metge espiritual de nostras animas.

Isidro. Jo ho miro molt diferent, perque las medicinas que recepta lo Metge son diferents, cada una per son mal; pero la medicina del confessor sempre es la mateixa per totas las nafras, que es la absolució.

Sr. Rect. La absolució es un remey solament bó y profitós á tots aquells, que ja han expellit de son cor la febra, ço es, lo apego y amor al vici y pecat, arrepentintse de haberlo comés ab propósit de confessarse, esmenarse y fer pe-

nitencia. Pero si falta axó, la absolució es nulla, y fa mes mal que profit, com ja us' he dit; pues seria com lo donar corroborants y aliments de convalescent á un malalt, que está en lo mes fort de la malaltia, que no seria sino acabarlo de matar. Ames de que, encaraque la absolució sia sempre la mateixa per tots los pecats, que deu receptarse y donarse en los termes expressats solament; las penitencias medicinals que han de ser sempre las mateixas per tothom? Y las satisfactorias per satisfer á Deu per la ofensa que se li ha fet, que ha de ser sempre la mateixa? A tothom se ha de ordenar lo mateix numero de dejunis, de Rosaris, y Pare nostres? Nom sieu tan irracional ja que voleu ser del sigle de la rahó. Lo confessor pues, com á Metge, també deu saber la vida y miracles del penitent, per coneixer si li ha de aplicar la absolució, ó si la deu suspendrer, y receptarli entretant preparatius y febrifugos, per no cometrer un Sacrilegi.

Lo confessor te també lo ofici de *Mestre*, pues deu ensenyar al penitent á formar dolor dels pecats, y tot lo necessari per fer una bona confessió, en cas de ignorarho. Li deu explicar, si convé, lo que es pecat mortál ó venial, perque móltas vegadas troba, que ha pecat per ignorancia, ó perque te per pecat mor-

tal lo que no es sino venial, ó per venial lo que es mortal, que arriba mes sovint. Tenim, pues quel penitent es un reo, ques' presenta al Jutge, exposantli la sua causa, perque fassa sentencia, y lo deslliure de las cadenas y esclavitut del pecat, ó lo mantinga lligat per algun temps. Es un malalt que va á trobar lo Metge, perque li recepte lo remey vivificant y confortatiu de la absolució, ó lo purgant de major preparació, y llágrimas. Es en fi un deixeble, que se subjecta al Mestre, perque lo instruhesca, ensenyantli lo que deu saber per la salut de la sua ánima, per fer una bona confessió per eixir del pecat, per romprer la mala amistat, per arrencar de soca arrel los vicis, evitar tota recayguda, y plantar en son cor las virtuts... Que tal, anem bé fins aqui?

Isidro. Vusté ja m' embolica lo cap.

Sr. Rect. Las veritats vos embolican de cap? No sou vos l' home de la rahó? aguanteula, pues, y responeu.

Isidro. Que vol que li diga: la rahó valga per un moro: me apar mol conforme tot lo que acaba de dir, si mirem lo confessor del modo que fa vusté.

Sr. Rect. Pues bé, continuo: los pecats ja veyeu vos que regularment están ocults, singularment los que no passan del cor, y los al-

tres que tothom los amaga tan que pot; de manera que ningu, ningu pot exactament referirlos, sino lo mateix pecador. A un Jutge, qui lo instruirá millor de un plet, que lo mateix interessat? Qui explicará al Metge los dolors y circunstancias, sino lo mateix malalt? De consegüent, essent lo penitent un malalt que busca lo remey, es necessari que la confessió se fassa per boca d' ell mateix, explicant exactament lo estat de la sua conciencia, caygudas, reincidencias, y perills próxims de tornar á pecar; suplicant humilment lo perdó dels seus pecats.

Isidro. Es mes clar que l' aygua, que si lo confessor ha de fer de Jutge, Metge y Mestre, es precis que l' desditxat ho expliqui tot, pa per pa y vi per vi, com Vusté diu. Pero ja 's veritat axó? Aqui estará lo pot de la confitura perque dirán quels Evangelis no portan una tal cosa; sino que Vustés ho han inventat.

Sr. Rect. Los Eclesiastichs no han estat inventors de res d' axó. Y que importa quels Evangelis no expressen ni donen als confessors los noms de *Jutge, de Metge y Mestre*, si realment lo confessor ha de fer aqueixos oficis, atesa la institució y essencia d' aqueix Sagrament? Ell ha de *judicar* de la disposició del penitent, y gravedat de las suas faltas, que es ofici de

Jutge, ha de receptar remeys espirituals, y ha de instituir al penitent, com tot aixó se segueix necessariament de las paraulas de Christo ja citadas, explicadas per la Tradició Apostólica y SS. Pares de tots los sigles. De ditas paraulas consta, quels Sacerdots tenen ampla Potestat del mateix Jesu-Christ, de *deslligar y lligar* las conciencias; ço es, de *soltar ó retenir* los pecats, perdonarlos ó no perdonarlos, suspenent y negant la Absolució. Y no es ofici de Jutges lo fer sentencia de perdonar ó no perdonar, absoldrer ó castigar á un reo? Y de conseguent, no podrem dir ab tota proprietat que l' confessor exerceix l' ofici de Jutge? Y deixant á part los altres dos en que corre la mateixa rahó, podrá desempenyar solament aquest. sens coneixer lo estat de la conciencia del penitent com ja vos he fet veurer? Y es possible saber lo estat de la conciencia sens explicarlo los mateixos penitents? Se segueix pues, que estos deuhen explicar los pecats del modo que queda dit, *com se hu practicat sempre.* De manera que qualsevol que ho negue es un heretge. Aixis ho te declarat lo sagrat Concili de Trento en estos termes: *Qualsevol que negue, que la confessió sacramental sia de Dret Diví; ó diga, que lo modo de confessar los pecats secretament al Sacerdot, com desde l' principi ha*

observat sempre, y observa la Iglesia Cathólica, no es conforme á la Institució y manament de Christo; y que es una invenció humana, sia excomunicat, y apartat de la Iglesia. (1) De conseguent es cert sens espina ni os, que aqueix modo de confessarnos ha baixat dels Apostols á nosaltres, y se ha observat sempre en la Iglesia de Jesu-Christ.

Isidro. Home que diu? Aqueixa moda de confessarnos ha vingut dels Apostols, y ha estat sempre en la Iglesia? No pot ser; alomenos no ho diu tothom aixis. Si m' recordavan los noms, li citaria pudé una carretada de llibres, que segons m' han assegurat, no parlan sino de confessar los pecats á Deu, y no á cap sacerdot. Anyadint, que los fundadors d' aqueixa moda de confessarse que vustés nos fan observar, foren los Frares y Capellans, y un Papa del sigle tretse que m' balla pel cap si s' deya *Inucenci.*

Sr. Rect. Poch á poch, Isidro! Mireu que no so jo sol que parlo aixis: jo parlo per boca del sagrat Concili de Trento y de tota la Iglesia Cathólica. Y perque no penseu diga jo una cosa per altra, y vos poseu en estat de judicar y veurer clarament, que qui vos enganya son

(1) Concil. Trid. Sess. 14. Cap. 5. Can. 6.

vostres companys, y que jo no tracto sino de dirvos la veritat; vull instruirvos, y que vos sieu lo Jutge, y feu sentencia entre lo que m' oireu, y lo que vos han dit aquells homes tant *Sabis*, que vos han tan be adoctrinat per anar al diable de dret á dret.

Isidro. M' está molt bé, veyam que n' eixirá.

Sr. Rect. Sabeu que? Lo quedar vos confus y avergonyit.=Per demostrar esta veritat indisputable, posarla devant de vostres ulls, recorreré rapidament tots los sigles desde Christo á nosaltres, tocant per la punta dels cabells un que altre passatge dels Ss. Pares y Doctors de la Iglesia; pues si volia recullir tot lo que portan Autors antichs y moderns en abono d' esta doctrina cathólica seria feyna d' una semana. Jo me cansaria de parlar y vos d' escoltarme. Ab lo que díré, ja ni haurá de sobras per xafarvos la guitarra á vos, y á vostres sabis amichs.

Isidro. Ay pobre de mi, aixo ni haura per estona!

Sr. Rect. No m' habeu vos provocat y fet engolfar en esta proba? Y després que jo escolto ab paciencia vostras heretgias, vos no n' tindreu per oir la veritat? Aixis succeheix en la major part de vosaltres: molt desperts y atents per escoltar bargantadas y heretgias, pe-

ro per la veritat luego vos causeu, luego vos ve son...

Primerament tenim en S. Juan, com ja queda explicat, lo que feu Jesu-Christ en la Institució d' aquest Sagrament, y las paraulas tan claras y terminants ab que doná *Potestat* als Apóstols de perdonar pecats (1). Qual Potes-

---

(1) Tota la Plenitut d' esta Potestat, tan d' absoldrer de pecats, com de Vots, juraments; de posar y absoldrer d' excomunions, de instituir festas y abolirlas; imposar dejunis ó suprimirlos; de gobernar en fi tota la Iglesia de Jesu-Christ extesa per tot lo mon ab lleys y preceptes, la doná Christo á S. Pere, y no als demés Apóstols, baix la metáfora de las *Claus del Cel*, que usá ab ell y no ab los altres. De esta manera deixá en clar, que Pere en aquesta potestat era lo Primer y Princep, perque dirigis en l' us d' ella fins los mateixos Apóstols, estrenyentla ó aixamplantla, corretgintla ó llevantlosla totalment si fos necessari, com nota Alapide en lo cap. 16. v. 18 de S. Matheu, establint d' aquest modo, la *Unitat* de la Iglesia. Y á la veritat, que altra cosa significa la entrega de las claus de una ciutat á las mans d' un Princep, sino l' absolut poder y suprema potestat que té sobre tots los seus habitants, ó sobre tot lo Regne? Esta doctrina es de S. Thom. supplem. q. 2. á 3. et alibi.

Esta preferencia y superioritat de Pere, no sols la manifestá Jesu-Christ en esta ocasió ab la figura de las *Claus*, sino també ab la metáfora de la pedra dientli: *Tu ets Pere*, [ço es pedra] *y sobre aquesta*

tat donava perque durés perpetuament en la Iglesia. De conseguent quedá instituhit aquest Sagrament.

---

roca jo edificaré la mia Iglesia; designantlo aixis per fonament, que sostindria tot l' edifici. Y perque no quedás ningun dupte de esta predilecció y preeminencia de Pere, en moltas altras ocasions la deixá ben entendrer, com necessariament ha de veurer qualsevol que llegesca los Evangelis. Jo no parlaré sino de tres per no eixir dels limits d' una nota. Llegim en lo capitol 17 de S. Matheu, que entrant Jesus ab los Apóstols á Cafarnaum los Cobrancistes demanaren que Christo pagás lo tribut annual, que pagaban per los gastos del Temple tots los caps de familia, y Jesus girantse á S. Pere, li digué: *Dona per mi, y per tu.* Está clar, que lo reputaba ja per successor seu, y per Cap del Apostolat. Axió mateix entengueren tots los Apóstols, com consta del capitol seguent.=En lo capitol 22 de S. Lluc se troba, que despres de l' última Cena, y antes de marxar al Hort de Getsamení, Jesus digué á Pere en presencia de tots, que Satanás los faria una cruel guerra, y añadí: *pero jo he pregat per tu, perque no falte la tua fé. Y tu una vegada convertit, conforta als teus Jermans:* ço es, despres d' haverte arrepentit del pecat que hauras fet, negant ser deixeble meu, confirma en la mia fé als teus condeixebles, y á tots los christians del mon, perque no la perdian, y prega per ells, aixís com jo he pregat al Pare per tu. *Natal Alexand. sobre aquest lloc.* Aqueix encarrech, y asseguranısa de la firmesa en la fé, ó infal-libilitat en las decisions de fé, lo feu *inmediatament* á Pere y

En seguida d' esta Institució, ja llegim en lo llibre dels Actes dels Apostols: *quels' fiels se presentavan y confessavan los seus fets.* Y lo

---

als seus successors: y es necessari ser ciego per no veureu. Tot altre sentit, ó significat *inmediat* seria violent.

Despres de ressuscitat, lo nombrá Vicari seu en la terra, y Pastor Supremo y Universal de tota la Iglesia. Es digne de tota atenció aquest passatge, que explica S. Juan en lo últim capitol de son Evangeli. Estant Jesus ab tots los Apóstols preguntá á Pere per tres vegadas: *Simon fill de Juan, me amas mes que aquestos?* Y habentli respost: *Vos sabéu que vos amo;* li digué Jesus: *pastura los meus anyells:* es dir; ab las obras farás veurer que m' amas, si cuydas be del meu Ramat, ó Iglesia. Li pregunta segona vegada: *Simon fill de Juan, me amas?* Si Senyor, li respongué, Vos sabeu que vos amo. Li digué Jesus: *Pastura los meus anyells.* Per tercera vegada li fa la mateixa demanda: *Simon fill de Juan, me amas?* Y Pere entristintse perque li preguntaba tantas vegadas lo mateix, li respongué: Senyor, Vos tot ho sabeu; Vos sabeu be que vos amo. Li digué Jesus: *Pastura las mias ovellas,* que son las mares dels anyells, quels engendran y crian.

Aquesta metáfora es tan clara com la de las *claus*, y la de *Pedra*; de modo que encaraque no la explicassen los Sagrats Expositors y los SS. Pares, basta llegir los Evangelis per veurer ab tota evidencia, que per *anyells* entenia Jesu-Christ tots los fiels que creurian en éll, y per *ovellas*, los Bisbes y Sacerdots que engendran fiels á Christo per medi de la

Apóstol S. Pau escribint als Corintios los deya: *Deu nos ha donat á nosaltres lo Ministeri de*

Predicació del Evangeli y del Batisme; y los alimentan y nudreixen ab los demés Sagraments. Y com lo cuidar dels fiels demana major y mes continuo treball y aplicació, que lo cuidar dels Bisbes y Sacerdots; pues estos ja estan instruits y solidats en la Fé; per axió per dos vegadas li encarrega lo seu cuidado, y una sola lo dels Bisbes y Sacerdots, á semblantsa de las ovellas que per ser corpolents y robustas, no necessitan la vigilancia que demanan los anyells tendres y delicats. Per axió lo Papa se diu *Episcopus Episcoporum*.

Se deu notar aqui: que encaraque Jesus li demanaba si lo amava mes quels altres Apostols, Pere no s' atreveix á respondrer, *si, jo vos amo mes que aquestos*; sino simplement respon *vos amo*; ja perque no sabia lo cor dels companys, ja perque la cayguda lo habia fet mes modest y cauto. Ell se recordaba, que la nit de la cena se habia gloriat de que no l' negaria, encara que tots los altres lo negassen; y no obstant á pocas horas despres, caygué cobardament á la veu d' una criada negant ser deixeble de Jesus, lo que no feren los demés Apóstols. Avergonyit d' axiò no gozá respondrer, *vos amo mes que aquestos*. Pero se entristí de veurerse preguntat tantas vegadas sobre lo mateix, perque temé que aquesta repetició provenia de que Christo suspitaba del seu amor, habent experimentat la sua debilitat; y també perque temia no li succehis com en la Passió, y que aixis com lo habia negat, podia venir lo lance desgraciat també de no amarlo. Per axió

Reconciliació: que es dir, lo ser Ministres del Sagrament de la Penitencia ab que l' home se

---

se entristí; pero Jesus volgué luego aconsolarlo, assegurantli, que per amor séu seguiria lo seu exemple, y que com á verdader Pastor moriria per las Ovellas, clavat com ell en una Creu. *Ita Chrisost. et Leo.*

Si sem pregunta: á que venia demanar tres vegadas lo mateix? Diré ab S. Cirilo y S. Agusti citats per Alapide, que Christo exigí de Pere estas tres confessions d' amor per borrar y ferli expiar devant dels Apóstols las tres negacions passadas: y també perque los Apóstols quedassen ben cerciorats de que per aquellas negacions no deixaba de amarlo com antes, que ja n' estaba arrepentit; ni habia mudat de pensar en ordre á deixarlo Cap del Apóstolat, y de tota la Iglesia.

Quedá pues, S. Pere, y lo seu successor lo Pontífice Romá, Cap y Princep de la Iglesia, y Pastor Universal, á qui deuhen estar subjectes tots los fiels, Bisbes, Patriarcas y Apóstols. Tots debem de ser pasturats, ço es, instruits, dirigits y gobernats per éll. Tots com diu S. Bernat: *anyells y ovellas, que son los pastors ó prelats, están á carrech de Pere y dels seus successors. Y encaraque cada prelat tinga una part del ramat de que cuidar, lo Papa successor de S. Pere, te lo encarrech y cuidado de tots no sols de las ovellas, sino també dels pastors de ellas.* S. Bern. lib. 2 de consid. cap. 8. Per axò te lo titol de Bisbe dels Bisbes.

Y aixis tota la jurisdicció y potestat de la Iglesia está en lo Papa, y aquest la concedeix y comu-

reconcilía ab Deu (1). S. Jaume en la sua carta canónica deya als fiels: *Confesseu vostres pecats*; ço es, al Sacerdot (2); pues parlaba presuposant la Institució de Christo de ferse solament á ells la confessió sacramental, com explican tots los Sagrats Expositors, y Theolechs ab S. Thomas (3): y veyem que Christo doná esta potestat d' absoldrer, á-aquells que habia ordenat de Sacerdots la nit de la Cena. S. Juan exhortava als fiels á confessarse, dient-los: *Si confessem nostres pecats, Deu que es fiel y just nos perdonará.* (4) En quals passatges, Belarmino, Expositors y Teolechs, entenen, quels Apóstols parlaban de la Confessió Sacramental, com de S. Jaume, expressament ho ensenya S. Thomas (5). Moltas ceremonias

nica als Bisbes, y per medi d' estos se deriva als demés Ministres. Lo dir que en los citats passatges, Christo parlaba no inmediatament á Pere, sino als Apóstols y á tota la Iglesia, es una ridicula cavilació dels heretges calvinistas, com nota Alapide. Lo Sacerdot pues reb la Jurisdicció del Bisbe, y tot Bisbe del Papa. Qui no la pren d' aquesta font, no la te; y si la exerceix, es un intrus, es un lladre, que no entra per la porta al corral de las Ovellas; y es nul-lo tot lo que fará, que dependesca de Jurisdicció.

[1] Ad corint. 2 cap. 5.
(2) Ep. Jacob. c. 5.
(3) S. Thom. Supl. q. 8. á 1.
(4) Ep. 1. c. 5.
[5] Supl. q. 6. a. 6.

sacrificis, podria citar del antich Testament, que eran unas claras y expressivas figuras d' aquesta Confessió distincta dels pecats, instituida de Christo; pero seria massa llarch, y proû nos queda camp per correr.

A continuació dels Apóstols, trobem desde luego á S. Climent successor molt inmediat de S. Pere en la Cáthedra Romana, qui en la segona carta que escrigué als Corintios, los exhorta á que se confessen y fassan penitencia, perque, *despues de la mort*, diu ell, *ja no podrem confessarnos, ni fer penitencia*. Y ab qui devian confessarse sino ab aquells, á qui Christo habia donat potestat de perdonar los pecats, que son los Sacerdots?

En lo sigle segon trobam á S. Ireneo, que parla de com unas donas Christianas seduidas de un heretge anomenat March, se convertiren, y *confessaren los seus pecats*. Y se veu ben clar que parla de la Confessió Sacramental, que feren al Sacerdot de pecats ben ocults y amagats. (1) Tenim també á Tertuliá, que baix lo terme de *Exomologessi*, enten y explica la Confessió clara y distincta dels pecats, ques feya als Sacerdots, secreta ó publica. (2)

[1] S. Ireneo Lib. 1. adv. hær. cap. 6. et 13.
[2] Tertuli. lib. de Pænit. cap. 9. et 10. Et lib. 6 de Bapt. cap. ultim. citat per Cabass. sæculo 2. Diss. 4. n. 5.

En lo sigle tercer encontram á S. Cipriá Bisbe y Martyr, que en lo tractat de *Lapsis*, y en altras parts, exhorta los fiels á confessar los seus pecats als *Sacerdots*, per limpiar las suas conciencias, lograr remeys por las suas llagas, y descarregar lo pes de las suas animas. =A Orígenes, que diu moltas cosas sobre la necessitat de confessarse, y explicar al *Metge espiritual* las interiors malaltias de nostra anima per curar de ellas, dient: que es necessari vomitar los pecats á semblantsa de aquells, que se alivían vomitant las materias indigestas de que tenen carregat lo pit. Se veu pues, que estaba en us la confessió distincta dels pecats. (1)

Sigle IV. En aquest temps vivia Lactancio, que dona un clar testimoni de esta práctica, que estaba vigent en la Iglesia; pues assenta, que aquella es la verdadera Iglesia, en la que hi ha confessió y la penitencia, que cura los pecats, y llagas á que está subjecta la frágil naturalesa. (2) Y parla de la confessió que s' feya als Sacerdots.=En lo mateix sigle tenim á S. Hilari, S. Ambros, á S. Gregori, S. Basili, S. Juan Chrisóstomo, que tractan de la

---

[1] Orig. Hom. 2 et 3 in Levit. et Hom. 2. in Psal. 37.

(2) Lactan. lib. IV. Instit. cap. 30.

Confessió Sacramental y de la sua eficácia per purificar las animas de la lepra de la culpa. De modo que Goario (pag. 538 edició de Venécia) porta la forma de Absolució que usaban los Gregs en temps de S. Juan Chrisostomo. (1)

Devent advertir que fins en aquest sigle dos confessions estaban en us, una de secreta al sol Sacerdot, y altra de publica en alta veu dins la Iglesia en presencia de tota la gent y del Sacerdot. Los que habian ofert sacrificis als Idols, los libel-latichs y altres (2) estaban obligats á esta confessió publica; la que móltas vegadas seria també sacramental, pues lo ser oculta ó pública no es variació substancial, sino molt accidental en quant al modo: aixis com lo Batisme es lo mateix, tan si se dona publicament com en secret. Si voleu, podem renovar aquella moda; jo me sentaré en una cadira sobre los graus del Presbiteri, y vos agenollat al mitg

[1] Mira á Gazzaniga de conf. auricul. tom. 8. Diss. 6. cap. 8.

[2] Libel-latichs se anomenaban los Christians que ab diners ó empenyos lograban un *libel-lo* ó certificat de haber idolatrat sens haberho fet, ab que se deslliuraban de la persecució, presentant lo document. Estos per la sua ficció escandalosa eran tinguts per excomunicats, y trets de la Iglesia fins que habian fet una llarga penitencia pública, y retractació per satisfer lo escándol donat.

de la Iglesia plena de gent, podeu confessarvos.

Isidro. No diga axó per Deu!

Sr. Rect. També hi habia dos maneras de Penitencias, una de secreta per molts pecats ocults que l' penitent confessaba secretament, y ab tota distinció, com se fá encara; y altra de *Pública* que estaba distribuida en quatre ordres ó graus. Lo primer se deya dels *Ploradors*, *ó del Plor*, perque los penitenciats vestits d'un sach y cuberts de cendras, estaban detinguts fora la porta de la Iglesia, implorant ab llágrimas y suspirs la misericordia, entretenintse ab aquells dejunis de pa y aygua, que vaitg esplicarvos en la conversa que tinguerem sobre la Butlla de la Cruzada, mezclantlos de disciplinas, cilicis, y altres mortificacions semblants.

Isidro. Si solament per ser libel-látichs, y haber fingit que no eran Christians, eran tractats tan á cara de vaqueta, que haurian fet si hagues anat de veras! Si aqueixa moda ara duraba, no tindriam prou sachs per vestir liberals.

Sr. Rect. Que sian liberals ó no, dich, que tots los heretges, profanadors de las santas Imatges, ó Iglesias, y perseguidors de la Religió deurian ser, sino vestits d' un sach, trets alomenos de la Iglesia, ab privació de sagraments

y sepultura eclesiástica, fins que haguessen donat probas públicas de arrepentiment. Aqueixa es lley imprescriptible y sempre vigent de la Iglesia, fundada en la doctrina dels Apóstols S. Pau y S. Juan. Y que no se observi aqueixa lley, no anirem bons... tornem al assumpto.

Lo segon grau se anomenaba dels *Oyents* perque los penitens admesos en éll, ja podian entrar á la Iglesia ab los Cathecumenos, (ço es, ab los que s' preparaban per rebrer lo Batisme) á oir lo sermó ó explicació del Evangeli; pero al temps de la Missa, eran trets á fora. Lo tercer grau se titulaba de *Postrats*, perque los penitenciats estaban agenollats ab lo cap á terra, ó totalment estesos en terra en la part inferior de la Iglesia prop de las portas, rebent la imposició de las mans del Sr. Bisbe y Sacerdots. Lo quart se deya de *constancia y agregació*, perque los que eran constants en passar per estos graus de penitencia eran agregats als demés fiels en totas las funcions de la Iglesia inclusa la Missa; pero encara no sels permetia combregar. Y despues de ben exercitats y probats se absolian de las censuras y pecats, y eran admesos á la sagrada Comunió.

Pero en aquest sigle quart, sobre lo any 390, en Constantinopla y móltas altres Iglesias de Orient, per justos motius se comensaren

á deixar esta confessió pública y penitencias públicas, alomenos en quant á pecats ocults com porta Gazzaniga, y explican los Historiadors. Pero en la Iglesia Llatina, en móltas parts encara se observaban aqueixas penitencias durant lo sigle catorse. Y perque la Iglesia ha mitigat lo rigor aquell, y punt de Disciplina eclesiástica, no pensesseu pas, que aquellas pepenitencias sian reprobadas; pues als públichs pecadors, si no sels mana confessió pública, com antiguament, sempre sels han aplicat, y deuhen aplicarse penitencias públicas per reparar lo escándol, com ja vos he indicat antes. Aixis ho mana lo Concili de Trento, alegant las paraulas del Apóstol S. Pau en la carta á Timotheo. (1)

Sigle V. De aquest sigle vos citaré lo Papa Innocenci I. y á S. Lleó Magno (2) los quals parlan expressament de la Confessió verbal y auricular feta als Sacerdots, com de un dels Sagraments y prácticas de la Iglesia Cathólica.=A S. Paulino Diaca de S. Ambrós, qui en la vida que escrigué de aquest S. Bisbe de Milan diu, que ab tan amor y dulçura rebia y escoltaba als penitents, que ab las suas llágrimas

---

(1) Trident. Sess. 24 de Reform. Cap. 8.

(2) Innocent. Ep. ad Decent.=Leo Magn. Ep. 168.

los obligaba á plorar.=Al Gran Pare S. Agusti, que repren y redargüeix los heretges Novacians que deyan, quels pecats mes enormes solament se debian confessar á Deu, com ja habian també dit los Montanistas del sigle segon; pero que ni uns ni altres negaban la Confessió Sacramental, antes la defensaban respecte dels pecats menos graves, que admetian se devian confessar al Bisbe ó Sacerdot. S. Agusti los repren en estos termes: *Ningu se diga asimateix; ocultament me entench ab Deu, ell veu lo meu cor, ell es qui deu perdonarme. Si això es, es dir que sens motiu digué Christo tot lo que deslligaréu ó pcrdonaréu en la terra será perdonat en lo cel? Si això es, frustrem lo Evangeli, frustrem las paraulas de Christo*: *y ben en va y sens motiu se haurán donat las claus del cel á la Iglesia*: ço es, la Potestat de absoldrer los pecats. *Si nosaltres vos predicabam això, per ventura nous' enganyariam?* Aixis parla lo Sant Doctor. (1)

Sigle VI. De aquest sigle no vull fer menció sino de S. Hormisdas Papa, que s' lamenta dels confessors de manega ampla y demasiadament fácils en donar la Absolució, ab lo titol de pie-

[1] S. August. Homil. 49 et 50: et Epist. 228 ad Honorat.

tat y misericordia, anomenantla *periculosa et falsa misericordia*. Anyadint, que en lo Tribunal de Christo los mateixos pecadors acusarán als tals confessors, perque la sua falsa misericordia ha estat crueltat, y causa de haber continuat en los vicis. (1) Luego estaba en us la confessió auricular.

Sigle VII. Aqui tenim á S. Gregori Magno que explica la prudencia que deuhen observar los Sacerdots en concedir als penitents la Absolució, qual poder está confiat á ells, lo que explica ab lo exemple de Lázaro, que Jesu Christ ressucitá y maná als seus Deixebles quel deslligassen. (2) Tenim á S. Eulogio Bisbe (3) á S. Juan Climaco, á Teodoro Arcabisbe de Cantorberi &c. (4) De manera, que en temps del Papa Vitaliá sobre lo any 657, en Inglaterra los Pares acompanyats de la sua familia acostumaban presentarse al Confessor 12 dias antes de Nadal, per disposarse á rebrer la sagrada comunió, com diu Ecberto. Y lo sinodo Trullana, any 692, dona disposicions acerca la administració de aquest Sagrament. (5)

---

(1) Hormisd. Ep. *Inimica benignitas*.
(2) Homil. 26 in Evangel.
[3] Eulog. Hom. 4. et 11.
(4) Teodor. in pœnit. c. 60.
[5] Sinod. Trul-l. can. 102.

Sigle VIII. Entre los molts Escriptors de aquest sigle, que parlan de la confessió, com de un dels Sagraments de la Iglesia, no vull citarvos sino lo venerable Beda, y lo Concili de Calcuta. Lo primer ensenya, que deuhen confessarse los pecats als Presbíteros de la Iglesia, y que sens confessió, no hi ha perdó. Y aquell Concili disposaba, que ningu pregás á Deu per un que hagués mort sens confessió, feta al Sacerdot. (1)

En los sigles IX, X, XI, y XII. topám ab un numerós exércit de Theolechs, que tractan llargament de esta confessió auricular y distincta dels pecats, com també ab una multitut de Concilis, com lo Cabilonense, Rehemense, Parisiense, Maguntino, Vormaciense, los quals parlan tots de aquest Sagrament, donant varias reglas als Sacerdots per lo desempenyo de un encarrech tan delicat. (2) En punt d' Escriptors, tenim á S. Anselm Bisbe de Cantorberi en Inglaterra, á Ivo Carnotense, á Graciá, Hugo, Gofridi Abad, Pere Lombardo titulat Mestre de las Sentencias; y per últim deixant infinitat d' altres, poso á S. Bernat, que expli-

(1) Concil. Calcut. an. 787.

[2] Seria demasiadament llarch si volia traslladar las disposicions de estos Concilis en ordre al Sagrament de la Penitencia.

ca las qualitats, de que deu estar adornat tot confessor, que son *ciencia*, *prudencia*, *bondat*, y *sigil-lo*, del mateix modo que las llegim en lo P. M. Larraga. (1)

Deixo la turba multa de innumerables altres escriptors, que s' troban en estos dotse sigles; pues ab los citats me sembla ni ha prou per veurer, que la confessiò del modo que la veyem avuy en la Iglesia, no es pas una invenció de frares y capellans del sigle tretse; sino que fou instituida per Jesu-Christ, y posada en práctica en la Iglesia desde l' primer sigle, sens haber sufert ja may altra variació, que la accidental que vos he explicat.

Sigle XIII. Aqui sem representa desde luego lo Gran Patriarca Domingo recorrent lo pais de Tolosa y Albi, ocupat en la conversió de heretges, incansable en la predicació y confessionari; donant regularment per penitencia parts de Rosari, com porta la sua vida escrita de ma del Beato Francisco Posadas. (2)

Ara arribam al Concili General Lateranense IV presidit del Papa Innocenci III. ab assistencia dels Patriarcas de Jerusalem y Constantinopla, de 71 Arcabisbes, 416 Bisbes, mes de

---

[1] Sanct. Bernard. in Serm. S. Andreæ.
[2] Lib. 2. cap. 16 n. 7.

800 Abads, del Patriarca S. Domingo, y de molts Theolechs consultors, es dir, compost dels homes mes grans que tenia lo mon. Qual concili se juntá contra dels Albigenses, y Valdenses, que entre molts altres errors predicaban també lo dels Montanistas y Novacians contra la *confessió Sacramental*, pretenent que la Potestat de la Iglesia solament se extenia á absoldrer los pecats menos graves, y no als enormes y mes horribles.

Es fácil de veurer, que durant los sis sigles anteriors, ab la irrupció de moros, bárbaros y guerras continuas, estaria tota la Europa en una continua agitació, cuidant mes d' armas que de lletras, que s' refugiaren y salvaren aisladas en los claustros. De conseguent sepultats los pobles en la mes crassa ignorancia, y enfangats en tota manera de vicis, no es d' estranyar cayguessen en moltissims errors, y donassen á la trampa astutament manejada dels heretges. Y en tal estat de cosas, com quedaria la confessió sacramental, y quant abandonada de molts Christians emporcats de vicis, y de errors contra de ella! conseqüencia legítima de la ignorancia y corrupció de costums!

Per aixó los PP. de aquell concili Lateranense. despres de haber declarat altres punts, se ocuparen de la confessió sacramental, á fi de

xafar lo cap á la serp del error, que intentaba poch á poch abolirla. Y per posar aquest punt en la claredat que convenia, pesaren ab molta madurés y detenció las paraulas de Christo ab que habia instituit aquest Sant Sagrament; examináren los Sants Evangelis, Actes y demés escrits dels Apóstols, y consultaren en las antiguas y Apostólicas Tradicions las prácticas y usos, quels Apóstols habian deixat en las Iglesias, que ells mateixos habian fundat. Llegiren y remiraren lo que deyan los Expositors Sagrats, SS. Pares y Escriptors dels primers sigles de la Iglesia, y successivament fins al tretsé en que s' trobavan. Y declararen á la fas de tot l' Univers que la Potestat de perdonar pecats que Jesu-Christ habia deixat á la Iglesia, se extenia igualment á tots los pecats per graves y enormes que fossen. Qual Potestat tan ampla se trobaba usada en la Iglesia Cathólica en tots los sigles.

Y á fi de despertar á aquells pecadors, per altra part fiels, que adormits en los vicis, ó apegats á las cosas del mon, no cuidaban de confessarse, ab grave perjudici de las suas animas; en lo mateix Concili se posá precepte rigurós á tots los fiels de confessarse alomenos una vegada lo any. (1) Y lo Papa Innocenci

(1) Concil. Later. IV. cap. *Omnis utriusque Sexus.*

III. que presidia lo concili, confirmá estas decisions.

Isidro. Jesus Sr. Rector, y quin cap me posa! Que encara no ha acabat? Me sembla que ja ni hauria prou.

Sr. Rect. Pero queus fa mal de ventre la veritat? Espereu, Espereu un poch mes.

En aqueix mateix sigle tretse, nasqué lo Sol de la Iglesia S. Thomas de Aquino, que tracta extensament de aquesta confessió distinta dels pecats, examinant y passant per un alambi totas las mes petitas parts de que s' compon. Y no penseu sia cosa de per aqui, pues ocupa en aixó 180 articles, fent veurer la sua Institució tota Divina, dissipant las obscuritats del error, y reduint á cendras tots los arguments que contra ella han objectat los heretges, y podran objectar fins á la fi del mon. (1) S. Bonaventura, y mols altres Theólechs escriguéren també llargament sobre lo mateix. Y quedá la cosa quieta, confusos y desesperats los heretges, dels quals sen convertiren á mils, demanant ab llágrimas la confessió.

Pero nostre comú enemich lo dimoni. vehent que ab tanta llum de doctrina, decisions y manament del Concili de Letran perdia molt ter-

(1) S. Thom. 3. P. et Supplem.

reno, anantli fugint y escapant las animas, tractá de reparar las suas perduas. Per aquest fi en lo sigle XVI. mogué á Marti Luthero, á Zuinglí, Calvino, Viclef, á Juan Hus, Geroni de Praga, á Brencio y molts altres, y estos lo serviren ab molta puntualitat. (1) Desenterraren los errors dels heretges antichs, refutats mes de mil anys habia per lo P. S. Agusti, y altres SS. Pares de la Iglesia. Y com que res tampoch sels hagues respost ni dit en lo Concili Lateranense, los produiren com á nous, y ja no se contentaren de las heretgias dels Montanistas, Novacians, Albigenses y Valdenses etc. sino que borraren d' una plumada casi tots los articles de la Fe y Sagraments. Negant descaradament la confessió sacramental, publicant, que no era instituida per Christo, sino que era una mera invenció del Papa Innocenci III.

---

(1) Zuinglio ell mateix se gloria d' haberseli aparegut una nit lo dimoni, á ensenyarli un lloc de la Sagrada Escriptura ab que pogués argumentar contra la real presencia del Cos de Christo en la Eucharistia. Lo lloc que li ensenyá es aquest: *Est enim Phase, id est, Transitus Domini,* que está en lo cap. 12 del Exodo. Bossuet en la Hist. de las Variaci. cita lo lloc en que Zuinglio diu aixó. En altres Historiadors he vist citat lo mateix. Luthero diu ell mateix que tingué una conferencia ab lo Diable. Bons reformadors son aquestos!

Y que sé jo quants mes desatinos, imposturas, y calumnias vomitaren. (1) Pero sels podia

(1) La mentida, y la calumnia son las armas mes poderosas de que s' valen tots los heretges desde Luthero y Calvino. Que hi fa que no sia veritat? dir lo quens convinga: mentir sempre com aconsella Volter als seus deixebles: *calumniari, calumniari, semper aliquid remanet*, y en efecte tal llegirá ó sentirá la calumnia, que res sabrá, ni oirá de la sua solució y vindicació, y de conseguent sempre se guanya algun partidari de la falsedat y mentida. Aqueix es també lo diabólich medi de que constantment se serveixen los deixebles de Volter per desacreditar y perseguir la Religió de Christo. Aixis ho deuhen fer per acreditarse fiels deixebles del Patriarca de Ferney. Lo precepte de Volter es: *mentir, no ab temors, no per algun temps; sino descaradament, y constantment sempre.*

Mr. L' Harpe deixeble de Volter y company fogós dels principals heretges de Paris en 1790, posat en la presó de Luxemburg se convertí [la major part dels seus companys ja eran guillotinats,] y en la obra sua, *Fanatisme de la llengua revolucionaria*: p. 23, y seguents, explica lo carácter dels seus renunciats companys, dient: "Aquestos homes fan publicament de la mentida *un principi*, *una habitud*, « *y un deber*... Danton y sos companys deyan en las « harengas: *la calumnia es permesa contra dels ene-* « *michs de la llibertat*, y se sab be que per *enemichs* « *de la llibertat* entenen tots aquells que no son cóm- « plices ó esclaus seus.... La habitud ó costum de « mentir lo tenen tan radicat, que tot *Jacobi*... está

respondrer ab lo P. S. Agusti, y dirlos: *Jermans veniu massa tart. Despres de quintse cents anys* (y ara diriam dinou), *que la confessió se troba establerta en la Iglesia, nos vindreu, que comensá ahi?* (2) *Interroga*, los diré, *majores tuos et dicent tibi*: Si no voleu creurer á la Iglesia, creyeu alomenos á la tradició queus ha baixat de pares á fills. Pregunteu á vostres pares, y estos als seus majors y antepassats. Recorreu tots los sigles anteriors, examineu de una en una totas las generacions; pregunteu en fi á tots los heretges de tots los sigles pujant fins á Christo, sens deixar als Montanistas y Novacians; ells respondran si trobaren ó no en la Iglesia aquest Sant Sagrament que tanta basca vos dona.

« ocupat cada dia á compondrer mentidas per l'en-
« demá.... Esta obligació la miran tan estreta, que
« si algu d' entre ells manifestaba lo mes petit escrú-
« pol, seria tractat d' apostata, de transfuga.... Pè-
« ro cal advertir, que aquest sistema en la casa d'
« ells es conseguent y necessari: uns homes á qui to-
« ta veritat acusa y condemna, no tenen altra arma
« per defensarse y per atacar de paraula, sino la
« mentida; ells pues, mentirán, mentras estarán se-
« gurs de poder mentir impunement." *Tableau des trois Epoques* p. 301.

[2] De esta manera lo P. S. Agusti redargüia los heretges del seu temps.

Y en vista de tot aixó, y quedantnos en la sola Tradició, no podem conclourer ab áquest luminós principi del Gran P. S. Agustí: *Lo que observa la Iglesia Universal, y no s' troba establert per algun Concili, sino que sempre se ha observat, rectíssimament se creu rebut dels Apóstols.* Tal es la confessió distincta dels pecats com habeu vist seguint la cadena de tots los sigles.

Res bastá á obrir los ulls, y ablanir aquellas animas induradas, sempre sordas á las amorosas amonestacions del Papa. De consegüent vista la voluntaria ceguera y tenacitat de tan obstinats heresiarcas en sostenir y sembrar la zisanya del error en lo camp de la Iglesia, se congrega esta en Trento en 1545. y condemna los seus errors: declara que la *Confessió Sacramental* es de *Instituciò* Divina, continguda en los Sants Evangelis, doctrina de Christo promulgada dels Apóstols, posada per ells en peu en las Iglesias, com consta de la Tradició de totas las Iglesias, y SS. PP. de tots los sigles, y per lo tant, que sia tingut per heretge y excomunicat, qualsevol que la negue. (1)

---

[1] Trident. Sess. 14.

Qui vulga una proba mes copiosa de monuments de cada sigle, la trobará en Belarmino, Drouven, é Historia de Natal Alexandro, del qual he tret la ma-

Que tal Isidro! D' ahont eixirá aquella carretada d' escriptors tan célebres? Sabeu que podrian citarme una galera plena d' Albigenses; pero, que dich! aqueixos serian encara massa cathólichs; perque en fi, escoltaban alomenos rahons y ne donaban: de Lutherans vull dir, de Calvinistes, Zuinglians, Viclefistas, Hussitas... heretges tots del sigle setse, separats de la Iglesia de Christo, com un sarment tallat del sep, y fets membres de la sinagoga de Satanás. O be una lletania de deixebles de Voltér, Rossó, Diderot, Condorcet, Montesquiu, descendents per línea recta de aquells heretges y revolucionaris del sigle setse, que acabo de citar.

Isidro. Ba, ba, ba! Me deixa tot estomacat. Ells m' habian assegurat y jurat per sos deus, que fins al sigle tretse aqueixa *confessió* no se habia vist en la Iglesia, y que á las horas pegá lo flato á Innocenci Papa de posarla.

Sr. Rect. Ells hauran sentit lo vent, y no saben de quin torrent. Y no repareu á dirlos de part mia, que son, ó uns embusteros, ó uns ignorants, y pudé una cosa y altra. Pero per ferlos favor, vull creurer que prenen una cosa

---

jor part de las Authoritats que alego en la cadena dels sigles.

per altra, com vos ho veureu luego.—En lo sigle tretse, congregada la Iglesia en Letrán prengué á son compte aclarir la qüestió, que feya alguns anys se disputaba entre molts escriptors cathólichs contra los dicidents. Y de conseguent á las horas la Iglesia comensá, no á *creurer* sino á *disputar* de la *confessió*. (1) Sino que ells confonen una cosa ab altra.

---

[1] No es concebible, com hi ha pogut haber homes per altra part instruits, que hajan pogut confondrer dos ideas tan diferents, quals son lo *creurer*, y lo *defensar* un Dogma. La Iglesia Cathólica no es disputadora: creu sens disputar, perque la fe es una creencia per amor, y lo amor no disputa.

Pero si se arriba á contradirseli sobre algun Dogma ó article de fe, á las horas ix de son estat natural, que es oposat á tota idea contenciosa, busca los fonaments del article que li combaten, pregunta á la antigüetat, y lo explica en los termes mes clars que troba, per caractérizar y ben distingir lo Dogma, y posar una barrera eterna entre sos fills y los novadors.

La Iglesia desde Christo fins al present any de 1839 en que estich escribint estas rallas, ha cregut sempre sens interrupció lo article de la *Confessió Sacramental*; pero no sempre lo ha defensat de enemichs, perque com ningu lo impugnaba, no tenia de qui defensarlo. Se presentá aqueixa ocasió en los sigles tretse y setse, y á las horas fou quant comensá no á *creurer*, sino á *disputar* com ho feu en Letran y Trento. Se pot dir, que en los sigles onse y dotse

Isidro. Y vol dir, que fins al sigle tretse se hauria cregut sempre, y que á las horas solament comensaren las disputas? Ab tants cents anys ningu hauria alsat la veu?

---

la disputa era com de guerrillas entre particulars escriptors; pero en lo tretse y setse, lo cos de tota la Iglesia entrá en lo combat, y emprengué la causa. Y aixis anomenar aquellas disputas y Declaracions de la Iglesia una *doctrina* y *Dogma* que comensá á las horas, no es conformarse ab aquells que deyan lo mateix de la Infal-libilitat del Papa impugnada en lo sigle catorse? No es conformarse ab los Protestants que deyan lo mateix de la *transubstanciació*, terme que discorregué la Iglesia per expressar millor la conversió de la substancia del pa y del vi en lo cos y sanch de Christo, instituida la nit de la cena? Los Arrians no habian argüit del mateix modo contra la *consubstancialitat* del Fill? Y molts heretges moderns, no repeteixen lo mateix sobre la doctrina y Dogma del Purgatori?

Que se entenga de una vegada per sempre. En la Iglesia no hi ha res de nou: ella ja may creurá sino lo que sempre ha cregut. Y si algu vol probar la novedat de algun *Article* com v. g. lo de la *Confessió Sacramental*, li supliquem fassa lo favor de senyalarnos la época ó any de la Iglesia, en que comensá. Pero no fingint y mentint descaradament, com fan los heretges y los deixebles de Volter, sino probantho ab tota certitut y evidencia; pero aixó ningu es capas de ferho.

Mira lo compte L' Mestre sobre la Infal-libilitat del Papa. Bibliot. de Religió tom. XV.

Sr. Rect. Si senyor que vull dirho. Solament los Montanistas en lo sigle segon, y los Novacians en lo quint, pretenian que en la Iglesia no hi habia potestat de perdonar los pecats mes graves; pero si per los que no eran de tanta gravedat, y admetian lo Sagrament de la Penitencia en ordre á estos. Aquestos son los unichs que per espay de tretse cents anys parlaren de aquest Sagrament; ço es de la extensió sens límits de la sua potestat. Y aquella espurna incendiaria, se desvanesqué y quedá com apagada ab la tinta del Gran Agusti y altres SS. Pares de la Iglesia, sens que aquesta unida en cos tingués necessitat de posarhi la ma. A que pues hauria vingut disputar si no tenia ab qui? A que fer declaracions, no duptant com no habia duptat may ?

Pero aquell error dels Montanistas y Novacians, encaraque pareixia haber desaparegut del tot, no habia quedat enterament abandonat dels seus padrins; perque los errors contra la fé naixen de la superbia, y produheixen terquedat y obstinació. Y per mes protestas y humiliacions exteriors, en lo cor regularment sempre son los mateixos. De aqui es, que aquell error no deixá de existir com un foch entre cendras, en alguns racons de la Iglesia, fermentant d' amagat, serpentejant, y despedint molt pe-

titas flamas que no donaren recels particulars fins al sigle dotse y tretse. A las horas gran número d' escriptors eixiren á combatrer aquell error com que res se hagues fet en lo sigle quint. Tals com S. Anselm, Ivo Carnotense, Graciá, Hugo de S Victore, Gofridi Abat, Mestre de las sentencias, S. Bernat &c. &c. A las horas lo cos de la Iglesia en lo Concili General de Letrán, com ja he dit, prengué la qüestió á son compte, y posá la veritat en net, separant lo gra pur de la palla, que habian amontonat los heretges per sufocarlo.

Despues en lo sigle XVI. Luthero, Zuinglio, Calvino, que ab titol de reformadors de la Iglesia, negaban casi tots los Articles de la fé, abolian los vots solemnes y Monacals, y treyan lo culto de las santas Imatges, ab tota la moral Evangélica, no perdonaren á aquest Sagrament que tanta nosa los feya. Enteneuho per sempre: Luthero, Zuinglio, Calvino, son los primers que han negat la *confessió*, excluentla del número dels Sagraments: y Luthero encara no sempre. Axó vos habia dit, axó vos repetesch, y no tinch por de haberme de desdir. Mes, lo primer que ha dit, que era una invenció del Papa Innocenci III. fou Calvino. (1)

(1) Drouven de re Sacramentaria tom. 2.

Veyeu, qui son los vostres mestres? Y encara no voldreu passar per heretge?

Isidro. Ba, vusté ja se acalora!

Sr. Rect. No he de acalorarme, al veurer, que nom veniu sino ab falsedats y tonterias, y que per aqueixas hajau despreciat lo que seus predica en la Iglesia, y abandonat la Fe? Que cregueu tan facilment á uns impios ignorants, y me vingueu á duptar del que jo dich? y en fi, si nom voleu creurer, llegiu, als Historiadors Eclesiástichs y Teolechs; si erau capás de aixó y sino, feuvos llegir solament á Drouven, y á Natal Alexandro en la Historia del sigle setse, y veureu si antes de Calvino habia ningu negat la *Confessió Sacramental*, exceptuats los Montanistas y Novacians en los termes explicats.

Isidro. Si que te sobrada rahó, que un mes abiat creu á un plaga que l' enganya, que á un home de be que li diu y canta la veritat! Pero no obstant escolte: Si lo Papa Innocenci posá en lo sigle tretse aqueix precepte que tenim de confessarnos, senyal que antes no hi era; y de conseguent ni confessió tampoch. Veli aqui com diuhen que aquell Papa la instituí.

Sr. Rect. En bons termes aqueix argument consisteix en assó: *Fins al sigle XIII la Iglesia no posá Precepte de confessarnos, luego antes no*

hi habia confessió: Si antes no hi habia Precepte Eclesiástich, hi habia lo Diví, que bastaba als Christians principalment dels primers sigles per confessarse cada dia ó alomenos cada Diumenge. Quina necessitat, pues tenian de Preceptes Eclesiástichs? La lley se posa als trangressors y per causa sua. Pero en los sigles posteriors, al pas que cessaren las persecucions, se relaxaren los costums dels Christians, y se aná refredant aquell fervor y devoció: Ab la irrupció de moros y bárbaros, y malas doctrinas dels heretges, se pitjorá la cosa; y los fiels se anaban apartant del confessionari, uns per tocats de heretgia, y altres per causa dels vicis. Luego que la Iglesia pugué, convocá lo Concili de Letran per posar remey á tanta corrupció de costums, é intimá lo Precepte Eclesiástich de confessarnos alomenos una vegada lo any. Y á qualsevol que desprecia aquest Precepte y mor sens Sagraments, está manat no se li done terra sagrada. Lo que está molt ben posat, perque, quina mena de Cathólich será aquell que ni una vegada lo any vol rebrer los Sants Sagraments? Enterrarlo pues, al peu d' un marge ben separat dels demés, ja que ell en vida tant sen habia separat.

He dit que la Iglesia posá aqueix Precepte Eclesiástich de confessarnos una vegada lo any

alomenos, perque *per Precepte Diví sempre hi ha hagut obligació de confessarse en perill de la mort, totas las vegadas que se ha de combregar, sentintse ab conciencia de pecat mortal, y quant un veu que no pot apartarse de pecar, sino confessantse.* En aqueixos tres casos obliga lo Precepte Diví de la *Confessió.* Aquest sol Precepte habia bastat als christians per espay de molts sigles á creurerse obligats á confessarse tot sovint. Y perque lo Papa Innocenci añadí al Precepte de Deu un Precepte Eclesiástich de confessarnos una vegada alomenos cada any, han de dir que inventá la confessió? Això si que es tirar al ayre y si t' val quet valga! Estranyo no digan també, que inventá la Eucharistía, perque igualment posá en lo mateix Concili lo Precepte Eclesiástich que tenim de combregar per la Pasqua, pues antes no hi habia sino lo de Christo, que no determinaba lo temps pasqual, ni de Quaresma; ni de Advent.

Isidro. Segons això, confessantse una vegada lo any ja s' va be. Y aixis no te vusté que escridassar en la trona, á aquells que se acontentan en fer creu.

Sr. Rect. Jo no dich una tal cosa. La Iglesia manantnos confessar *alomenos una vegada lo any*, no concedeix ni aproba aqueixa dilació, ó tardansa; sino quens prohibeix major allarch,

baix la pena de privació de sepultura sagrada en cas de morir sens Sagraments. Y si no teniu devoció de confessarvos sino per la Quaresma, que no sé com pot anar bo, no obstant en qualsevol dels tres casos citats, debeu confessarvos en qualsevol temps del any, y sino pequeu mortalment.

Isidro. Pero home, en las Iglesias separadas de la nostra, be diu que no s' confessan may, ni tenen tal Sagrament! Y be deuhen pensar anar be aquells? A fe no cal dir, que segons m' han dit, no hi faltan pas homes lletrats, y molt grans!

Sr. Rect. Grans heretges non dupteu. Aixis eran *grans* un Luthero, un Zuinglio, Bucero, Calvino, Melancton, Granmer, Cromwel Dalleo &c. &c. Tots estos y altres semblants eran homes *grans* en discurs si voleu, en parola, en maldat, en superbia, *grans* en vicis, y grandissims embusteros; pues que casi tots ells á cada pas se contradiuhen, com Volter y Rossò. Aqui reproban, allá alaban los articles de la Fe, Sants Sagraments, inclosa la mateixa *Confessió.* De manera que cap rata pinyada, ó rat penat, fa mes giragonsas y voltas que l' seu cervell.

Los que vos han dit, que en las Iglesias separadas de la Cathólica Apostólica Romana

no hi ha aqueixa Confessió, no saben lo què diuhen. Primerament en totas las Iglesias purament cismáticas, (com part de la Russa y part de la Grega) que regoneixen per Cap y Pastor Supremo lo seu Patriarca en lloch del Papa, trobareu la mateixa Fé y Sagraments de la Iglesia Romana, y de consegüent també la confessió, com tenim nosaltres. Segonament, que fins en las Iglesias dels heretges que no admeten la *confessió*, (com fan los protestants) moltissims son los que desitjosos de posarse be ab Deu, y tranquilizar las suas conciencias, van en busca de un confessor cathólich. Pero en las terras en que no hi ha sino semblants heretges, que son pocas, aquest error contra de la confessió, en alguns ben intencionats del poble baix, no será culpable per rahó de la ignorancia.

Lo mol erudit en las llenguas orientals Jos. Simonio Assameno (1) diu, que en Orient la confessió auricular ha estat sempre com avuy extesa, no sols entre cathólichs, sino també en totas las nacions cismáticas y heréticas, exceptuats los *Coptos*; y que fins entre estos, es bastant volguda. De manera que s' veu la forsa de la veritat cathólica; pues á pesar de tots

(1) Simo. Assam. tom. 12. Bibliot. Orient. pag. 171.

los esforsos dels corifeos y predicadors de totas las sectas, may han pogut ni poden desencabessar enterament lo poble de aquest article de Fe, que los seus pares y antepassats habian rebut de la Iglesia Catholica.

En quant á si pensan anar be aquells que s' burlan y negan la *Confessió auricular*, vos diré: que menos de ser molt rudos, y de viurer en terras de sols infiels, ó bé protestants, ab una total é inculpable ignorancia de aquest *Sagrament*, de manera que may ne hajan sentit á parlar, es impossible pugan tranquilisar las suas conciencias; (1) pues saben ó deuhen saber que

---

(1) Com es possible que los protestants de Europa, trobantse com se troban rodejats de cathólichs, pugan estar ab ignorancia inculpable sobre los articles de la Fe cathólica? Com podrán pues acallar los clamors de las suas conciencias? Tots los dias tenen á la ma lo informarse per veurer en quin costat se troba la veritat, y no volen ferho. Per mantenirlos en la falsa religió, predican al poble aquest diabolich principi: *ningun home de honor cambia may de religió*. Ab aquesta maxima tan vana pretenen tranquilizar las conciencias. No es un absurdo que un ser intelligent, fundat en esta falsa maxima, fassa professió de no abrassar la veritat coneguda? Lo verdader honor está en abrassarla, lo contrari es de juments. Si los pagans quant se publicá lo Evangeli haguessen abrassat una tal maxima, nosaltres seriam encara idolatras.

fora de la Iglesia cathólica no hi ha salvació, lo mateix que en lo Diluvi fora del Arca de Noé. (1) Y en fi vos diré de ells lo que he dit de Vol-

---

Quant lo compte Stolburg en Alemania se converti á la Religió cathólica, un Princep protestant li digué: *jo no amo á aquells que cambian de religió* =*Ni jo tampoch*, li respongué Mr. Stolburg: *Si nostres antepassats no n' haguessen cambiat fa tres cents anys, jo no m' hauria vist obligat á cambiarne avuy*. Tot sectari que s' converteix á la Fe cathólica, no fa altra cosa, que tornarsen al cos de que imprudentment se habian separat los seus antepassats. Lo que lluny de ser un deshonor, es de homes honrats abrassar la veritat, quant ella se presenta, qual es la de la Religió cathólica desde que s' coneix.

La verdadera Religió es la que nos baixá de Christo per medi dels Apóstols, y de conseguent tota altra que porta una fetxa posterior, es falsa. Qualsevol sectari pot ben coneixer, que la sua religió es de quatre dias. Antes de Luthero no hi habia lutheráns; ni antes de Calvino, Calvinistas: sino que tota la Europa tenia una mateixa professió de Fe cathólica. De conseguent totas aqueixas sectas, no son sino ramas esqueixadas del gran arbre de la Iglesia Cathólica, que no tiran del humor vital de Christo.

(1) Com se enten que fora de la Iglesia Cathólica no hi ha salvació, y de quantas maneras pot un ferse membre de aquesta Iglesia y salvarse, está en la Iglesia de Christo publicada en catalá any 1832, imprenta de Brusi, tom. 2. Nota 74.

ter: si pensan anar be fent burla de la confessió, com es que tants de ells se volen confessar á la hora de la mort? Los Cathólichs si que pensem y estem persuadits de que anem be, y en proba de axó es, que á la hora de la mort may sen ha retractat cap, ni retractará; antes á las horas demana la confessió, y se referma mes y mes en las veritats de Fé, que sempre ha cregut. Y com mes bon cathólich ha estat, mes aconsolat se troba en la mort. (1)

Isidro. Jo m' creya pla, que sabian ahont tenian la ma dreta!

Sr. Rect. Prou ho saben, sino que ells mes se estiman la esquerra. Y queus penseu que aquells que tan bona doctrina vos han donat, la creuhen? Estigueu cert que no. Ells voldrian no creurer ab la confessió, ni altras veritats de fé, quels incomodan: buscan rahons, violentan

(1) Com es que cap Cathólich á la hora de la mort, may ha pensat á deixar la Fe per tranquilizarse y assegurar aquell pas? Y com es que tants enemichs de la Fe cathólica, al acercarse la mort, espantats de aquell estret pas se retractan? Com es que volen morir com á Cathólichs? Será axó perque en aquella hora recobran son imperi las impressions de la infancia? Será perque lo Sacerdot los espanta ab crits? Res de axó: la causa verdadera la trobarás esplicada en la *Iglesia de Christo.* 2.ª P. *Nota* 75. *Impressió catalana de Brusi.*

lo seu enteniment, se fatigan, pero en va: sempre los queda la espina, que no poden arrancar, y una veu secreta quels redargüeix, y que no poden fer callar. Per axió van com uns frenétichs en busca de companys de la incredulitat, confiant que en la multitut trobarán lo fonament y apoyo quels falta per tranquilizarse. Per aixó entaulan á cada pas conversa sobre punts de Religió, ab lo desitg de oir rahons que aquietin lo seu interior, y mala conciencia que continuament los remordeix.

Isidro. Que vol que li diga: á pesar de tot, á molts los sembla, que demanant perdó á Deu de tot cor ab propósit de la esmena, ja s' va be, y vusté que canti la que vulga.

Sr. Rect. Be home! Es dir que fins ara no hem fet res, y que á pesar de tot lo que queda dit, ja s' va be confessantse solament ab Deu allá dins del cor. Aixó es lo mateix que diguesseu, que aquest Sagrament es inútil, que en va Christo lo instituhí, en va lo posaren en práctica los Apóstols, en va se conserva en la Iglesia. Insistint en vostre modo de pensar ja podeu tirar al foch tot lo Evangeli, pues nol necessiteu per res. Lo fet de la veritat es, que vos no sabeu lo queus dieu.... Sempre l' home ha tingut necessitat de recorrer á Deu, antes y despres del Evangeli. Y lo demanar perdó

á Deu y arrepentirse de cor es absolutament necessari perque nos perdone; en això no hi ha dupte: y si lo pecador antes de confessarse, pot lograr una contrició perfeta, ja desde luegó se posa en gracia, pues Deu no te las mans lligadas á cap sagrament. Pero debeu advertir, que l' pecador no pot tenir may aqueix dolor, sens voluntat y propósit de confessarse, com mana Christo. La rahó es, perque essent Jesu-Christ Rey de la Gloria, ningu pot entrar en ella sino per los mérits y virtut de la sua sanch. Aquesta virtut de la Passió de Jesu-Christ, está depositada en alguna ceremonia instituida per ell mateix, quals son los sants Sagraments. Perque diem, que sens lo Batisme rebut realment, ó alomenos en lo desitg, ningú pot salvarse? Perque en las ayguas de aquest Sagrament está depositada la virtut de la Passió de Christo, (com v. g. la moció y virtut del fustér se comunica y susté en la serra que mou) per qual virtut rebem la primera gracia de regeneració y adopció: També pues, está depositada esta virtut de Christo en las paraulas del Sacerdot, que dona la Absolució per donarnos la gracia de reconciliació, sens la qual no hi ha tampoch salvació per aquell, que ha pecat mortalment despres del Batisme. De manera que en aquest Sagrament, la virtut de la

Passió de Christo obra y perdona los pecats, mediant la Absolució del Sacerdot, junt ab los actes del penitent. (1)

Isidro. Be, pero suposem que un pecador ha lograt ja la gracia mediant lo dolor de contriciò, com vusté mateix diu que pot: en tal cas, perque necessita confessarse?

Sr. Rect. Primerament, perqué ni ell, ni ningu pot saber, menos de revelació, si ha arribat á tal grau de contrició, que se li hajan perdonat los pecats, y haja alcansat la gracia. Segonament, perque encaraque realment Deu li revelás, estaria obligat á confessarse, menos que Deu li dispensás la lley. La rahó es, perque tots los pecats mortals comesos despres del Batisme, deuhen ser absolts en aquest Tribunal que instituhí Christo. Si tingués lloch lo que vos dieu, moltas vegadas tampoch seria necessari lo Batisme, ni lo seu desitg y propósit de rebrel; perque un adulto (ço es un de gran) antes de batejarse pot molt be posarse en gracia ab un acte ben fet de contrició. Aixis com, pues, lo dolor de aquest necessariament enclouria un verdader desitg y propósit eficás de rebrer lo Batisme d' aygua, que mána Christo, de manera que si nol rebia luego que

(1) S. Thom. 3. P. q. 84. a. 5.

pugues pecaria mortalment ; del mateix modo lo dolor de aquell pecador intrinseca y necesariament enclou un viu desitg y propósit de confessarse, per subjectar los seus pecats á las claus de la Iglesia, ço es, al Tribunal de la penitencia com mana Christo; y si no ho fa, podent, perque desprecía ferho, confiat en la sua contrició, peca mortalment.

Isidro. No quedo pas ben satisfet ; perque si lo pecador ja antes de confessarse se posa en gracia de Deu, be tindrá ja perdonats y absolts los pecats ; de que servirá en tal cas la Absolució del Confessor ? Be caurá ben en l' ayre ?

Sr. Rect. Segons aixó, un que está en gracia no deuria confessarse, perque la Absolució no pot recaurer sobre de pecat mortal ? Y escolteu, los pecats venials que no poden ser absolts? A mes de assó, ja vos he dit, que no basta quel pecat se perdone interiorment ab lo sol dolor ; sino que deu ser perdonat y absolt exteriorment en virtut de la Potestat que Christo deixá á la Iglesia.

Isidro. Y donchs á las horas nons deslligará pas la Absolució, nins posará en gracia de Deu?

Sr. Rect. Vos deslligará *in facie Ecclesiæ*, ço es, exteriorment, que es lo que mana Christo en tal cas; y com se suposa que ja esteu en gracia, está clar que nous' posará en ella; pero

aumentará la que teniu, y vos fortificará contra las tentacions. Per axió, los bons Christians van á confessar tot sovint, encaraque no tingan cap pecat mortal; acusantse de pecats venials, de insults, y sorpresas de tentacions; y per assegurar millor lo dolor, se acusan de algun pecat mortal ja confessat; pues cada vegada que s' renova lo dolor, hi ha materia de absolució, ab nou aument de gracia.

Isidro. A pesar de tot lo que ha dit, lo meu cap encara barrina: perque los Sacerdots son Ministres de Jesu-Christ, com los Capitans Generals y Jutges ho son del Rey. De conseqüent, aixis com lo Rey ha constituit Ministres y Jutges per castigar y perdonar als culpats, no prohibeix quels vassalls pugan recorrer inmediatament á ell per lo perdó, tampoch Christo encaraque haja donat als Sacerdots la Potestat de perdonar, prohibirá als fiels, recorrer inmediatament á ell per alcansar lo perdó, precindint dels Sacerdots. Y per lo tant, puch molt be acudir á Deu sens cuydarme de confessors.

Sr. Rect. Jesus, Isidro! Teniu mes rahons qu' un breviari, y tretse son tretse, sempre torneu al mateix. Home, recorrer á Deu per lo perdó dels pecats, no sols podeu, sino que debeu. Aixis está manat als pecadors en mil paratges de la Sagrada Escriptura, pues Deu es

la causa principal de nostra justificació, y qui infundeix la gracia. Lo Sacerdot es solament un instrument, ó causa ministerial, y las suas paraulas perdonan los pecats instrumentalment per virtut divina, aixis com la serra produheix lo efecte per virtut del fuster. A Deu, pues primerament debeu acudir implorant la sua misericordia, suplicantli vos concedesca un verdader dolor dels pecats, y lo perdó de ells. Pero aqueix nol lograreu sens confessarvos, ó propósit eficás de ferho, perque Christo, per medi del qual sens dona la gracia y remissió dels pecats, vol que estos se subjecten al Tribunal de la Penitencia; y de conseguent no podeu lograr lo perdó, sino cumplint ab aqueixa lley de Christo.

Isidro. Me sembla que ara ja ho entench. Pero jo voldria saber, perque va posarnos aqueixa lley tan dura.

Sr. Rect. Perque habia de ser no sols útil als pecadors per apartarse dels vicis; sino molt necessaria al recte ordre de la sua Iglesia, per subjectar las ovellas al Pastor, los malalts als Metges, los reos als Jutges. Es molt convenient, com diu S. Bernat, (1) «que nosaltres ja que «pecant habem estat rebeldes á Deu, arrepen-

---

[1] S. Bernard. Medit. cap. 9. n. 4.

« tintnos nos subjectem als Sacerdots Ministres
« seus: ja que l' home per conservarse en gra-
« cia no necessitaba de cap home intercessor,
« li está molt be que no puga recobrarla sino
« per medi de un home.... ques prosterni hu-
« milment á un home, ja que no ha volgut man-
« tenirse humilment en peus devant de son Cria-
« dor." Y blasfemaréu de una lley tan sabia, ordenada per abatrer lo orgull y superbia del home?

Ab la comparació que habeu fet del Rey, vos habeu tirat terra als ulls; perque si un reo traspassant los tribunals y ministres, se presenta als peus del mateix Rey, y alcanza lo perdó, qui vos ha dit, que no ha de presentarse als tribunals y ministres á confessar altra vegada la sua culpa, presentant lo indult de ella, perque subscribescan y declaren per verdader lo document? Que no ho fassa, que luego li posarán la ma al sobre, y tirarán á un cul de presó. Pues aixó mateix passa en la confessió. Si algun pecador antes de confessarse pot, á colps de punys y diciplinas, alcansar la gracia de la justificació, y despues ple de satisfacció desprecia lo presentarse al tribunal de la Penitencia á confessar los mateixos pecats; será entregat als esbirros de Satanás y llansat al Infern.

Isidro. Ba, mudem de full: varias vegadas

he oit de la sua boca quels pecats venials se borran demanant perdó solament á Deu ; dient la *confessió*, *lo Pare nostre*, *senyantse ab aygua beneyta*, &c. sens obligació de confessarlos. Sembla que del mateix modo se poden borrar los mortals.

Sr. Rect. Los pecats venials no apagan la gracia y caritat, ni exclouhen del Regne del cel ; y de conseguent se poden borrar ab obras bonas animadas de la vida de la gracia. Son uns defectes que disminuheixen ó refredan lo fervor de la gracia y caritat; y aixis ab obras contrarias que reparin aqueixa perdua aumentant lo fervor, queda borrat aquell defecte y diminució de gracia. Aixis com, quedant la vida, la mateixa naturalesa se cura molts mals, y repara las suas perduas; pero si arriba á faltar lo esperit de vida, per recobrar esta, se necessita un miracle. Aixó es lo que fa lo pecat mortal, pues lleva lo principi de vida al anima, que vivia vida de Deu per la gracia, de conseguent no pot ella recobrar aquella vida, sino per la virtut divina que obra en los Sagraments. Y aixis antes de confessarse, ó realment, ó en lo propósit, no pot conseguir la gracia.

Isidro. Ja ho veitg: toquem un altra tecla. Vusté nos ha predicat moltas vegadas, que quant una persona gran se bateja, se li perdo-

nan tots los pecats sens necessitat de confessarlos may; y que ja li basta demanar perdó á Deu. Luego tenim que no sempre es necessari esplicarlos al confessor.

Sr. Rect. Que te que veurer una cosa ab altra! Lo Batisme es Sagrament de *regeneració*, ab lo qual renaixem á una vida nova, quedam incorporats á Christo, fets membres de la sua Iglesia, marcats per ovellas suas, y fets capassos de rebrer los demes Sagraments. De manera, que lo Batisme es la porta de entrar á la Iglesia. De conseguent no s' pot donar la Absolució á aquells que no son batejats, segons lo del Apóstol: *que tinch que veurer jo ab aquells que no son del gremi de la Iglesia? Quina jurisdicció tinch jo sobre de ells?* (1) Per lo tant, aquell que ja adulto reb lo Batisme, antes de batejarse no pot confessarse. Despues de batejat tampoch te la obligació de explicar aquells pecats comesos antes, perque son de la vida vella quant no era membre de Christo, ni ovella sua; qual vida ha quedat sepultada en las ayguas del Batisme, ressuscitat á una nova vida; y de conseguent junt ab lo pecat original li han quedat enterrats tots los demes pecats personals que tenia, pues no pot perdonarse un pecat que lleva la vida de la gracia, qual es lo mor-

---

[1] 1. Corint. c. 5.

tal y original, sens perdonarse tots.

Pero per los pecats comesos despres del Batisme, com lo pecador ja es súbdit de la Iglesia, instituhí Christo aquest Sagrament de la Penitencia en forma de Judici, en que deu haberhi Jutge y reo que fassa ell mateix lo ofici de acusador, y de testimoni. Veyeu pues, com los pecats comesos antes de batejarse, se perdonan ab lo Batisme, y los comesos despres, ab la confessió Sacramental, explicantlos ab tota claredat y distinció.

Isidro. Be hi ha molts Sants que alcansaren lo perdó sens confessarse, com Sta. Magdalena, la Samaritana, lo bon lladre, &c.

Sr. Rect. Que voleu ques confessessen antes de estar instituit lo Sagrament de la Penitencia? Tots aqueixos, los Apóstols, Deixebles y molts altres, se convertiren antes de la mort de Christo, y aquest Sagrament fou instituit durant los 40 dias que estigué en la terra despres de ressuscitat. Aixo si que es fer feix de tota llenya!

Isidro. Te rahó en axió; pero despres de la mort y Ascensió de Christo tampoch se confessaban.

Sr. Rect. En quant al bon lladre teniu molta rahó: en quant als demés, com ho sabeu?

Isidro. Perque los Evangelis no ho portan.

Sr. Rect. Y que los Evangelis han de portarho tot? Tampoch portan quels Apóstols fessen la Quaresma, nons diuhen los dejunis que feyan entre any, las horas de oració que diariament tenian; y podem duptar de tot axió y molt mes? La Tradició Apostólica que fa tanta authoritat com los Evangelis escrits, nos relata móltas de las prácticas dels Apóstols, que no constan en los Evangelis, y entre ellas hi tenim la de confessarse tan ells com los Fiels del primer sigle. Feuvos carrech que los Evangelis portan tot lo necessari de necessitat de medi per salvarnos, tant en punt de Fe, com de doctrina moral; y alguns fets y miracles de Christo, per fernos veurer la veritat de la Doctrina que predicaba, y no se entretenen en referir cosas inutils. Que voleu quens diguessen, la Samaritana se confessaba ab S. Juan, aquest ab S. March, S. Pere ab S. Pau, Santa Magdalena y Sta. Martha ab son Jermá Lázaro? &c. &c. Quina utilitat reportaria la Iglesia de aquesta noticia? ninguna. Per axió no ho portan, com igualment no diuhen que aqueixas santas combregassen may, ni tampoch los Apóstols fora la nit de la Cena, y no obstant podeu duptar de axió? Paes tampoch hi ha motiu de duptar de que se confessassen tan ellas com los Apóstols.

Isidro. Tenim alomenos que antes de aqueix Sagrament, ja bastaba demanar perdó á Deu en lo cor, y ara estam obligats al mateix com vusté ha dit, y juntament á confessarnos á un Sacerdot. Per axó diuhen, que Christo nos ha estret lo cami del cel ab un jou de ferro com es aqueixa confessió.

Sr. Rect. Si ha añadit Christo la clara confessió dels pecats, nos há tambe sumament facilitat la justificació, ó perdó de ells, com ho veureu. Antes de Christo habia anat assó de diferents maneras. En la lley natural, ço es, desde Adam fins á Moyses, bastaba regoneixerse culpat devant de Deu ab un bon arrepentiment. (1) Y si lo dolor de haber ofes á Deu

---

[1] Los impios alaban molt lo temps de la *lley natural*, suposant falsament que los homes se gobernaban per la sola llum de la rahó natural. May l' home ha viscut un sol instant de eixa manera. Deu quant criá á Adam li infundi las virtuts sobrenaturals de la Fe, Esperansa y Caritat per dirigirse á éll com autor de la gracia y de la Gloria, que es lo fi perque lo criá. Qual fi no podia coneixer sens revelació. Adam pues; á mes dels preceptes que dicta la rahó natural, no matarás, no robarás, no mentirás, &c. tenia los sobrenaturals que se segueixen de aquellas virtuts. Ell comunicá als seus fills y nets, y estos als seus tambe, los misteris de la Fe, y los preceptes sobrenaturals; pero axó tot fou de paraula y no en escrits, per qual motiu se anomena

podia arribar al grau de contrició perfeta (cosa molt dificil y treballosa ordinariament parlant), lo pecador no hi ha dupte se posaba en gracia de Deu. Advertint, que aquest dolor no podia ser de ninguna manera perfet sens la Fé dels principals misterís revelats, y la esperansa en lo Messias, ó Christo. En la lley de Moyses fins que vingué Jesu-Christ, anomenada *lley escrita*, ja no bastaba aixó entre los Jueus, sino que era necessari á mes, confessar lo pecat ab algun signe exterior, com ab la oblació que s' deya *Hostia pro peccato*, ab la que aquell que la oferia donaba á coneixer als circunstants que habia pecat, pero no lo especial pecat que habia comés. En la *lley Nova* per ser mes perfeta y figurada en los sacrificis y ceremonias de la *Antigua*, es necessaria una mes clara y perfeta explicació dels pecats. (1) Aqueixa an-

lley natural, per diferenciarla de la que publicá Moyses en escrits, per qual rahó se diu *lley Escrita*.

[1] S. Thom. Suppl. q. 6. a 2 ad 2. La economia ordinaria de la Divina Providencia tan en l' ordre de la naturalesa com en lo de la gracia es de fer passar las criaturas de un estat de imperfecció al perfet, per graus, dels quals lo un serveix de dispossició al altre. No es pues d' admirar que la imperfeta lley de Moysés que disposaba los homes á la perfeta del Evangeli, ordenás una imperfeta confessió y acusació dels pecats, preparant aixis als homes á la confessió clara y perfeta que deu ferse baix la lley de Christo.

yadidura que vos apar tan pesada, es molt lleugera als humils de cor, y també agradable perque acompanyada de la absolució nos obra de bat á bat las portas y fons de la gracia.

Pero, y que penseu vos que es molt facil lograr lo dolor de contrició perfeta sens lo auxili dels Sants Sagraments, com se feya en la lley vella? O! que molt dificil. De aqui es que poquissims pecadors alcansaban la gracia, y vivian y morian en pecat mortal. Christo nos facilitá la gracia de la reconciliació ab Deu, instituint aquest Sagrament de la Penitencia; pues solament lo pecador lo rebe ab dolor de atrició sobrenatural, ab un comensament d' amor de Deu, que ab petit treball alcansará, això li basta per quedar absolt y perdonat devant de Deu y de la Iglesia. Y no es mes fácil això que excitarse semmanas enteras á formar dolor de contrició á copia de dejunis, vigilias, oracions, disciplínas, com era tot això necessari baix la lley natural; y ab la anyadidura de oblacions, purificacions, sacrificis, circumcisió en la lley de Moyses? Y no es assó habernos aixamplat lo cami del Cel en lloch de estrenyel?

A mes de que, los pecadors no son arrastrats al tribunal de la Peditencia ab lo temor de presó, assots, ni forca, sino per amor á la santedad

y puresa de conciencia : no per una lley exterior y de terror, sino per una lley de esperit que suaument mou lo cor á cumplir lo precepte de la confesió Sacramental. No esclaus, sino libres ab la llibertat de Christo, ab que se deslliuran de la esclavitut del pecat y del dimoni, la mes degradant y dura. Y de una lley tan suau y lleugera nè direu un jou de ferro?

Isidro. Lo cert es, que cada vegada me ha fet suar.

Sr. Rect. Si confessar los pecats en un tribunal tan secret vos dona tanta pena; que seria si los habiau de confessar publicament, com se feya en los primers sigles? Aqueixa repugnancia prové de la vostra mala conciencia plena de pecats, y al mateix temps animada d' un esperit de superbia. De aqui be vostre temor y vergonya, y lo dimoni se val de aqueixas passions, las abulta per apartarvos del confessionari; pues entengueu que tota la lley del Evangeli, es lley de amor, un jou suau, y una carga lleugera, com nos ho diu lo mateix Christo. Se diu *Jou* perque nos uneix á unas mateixas prácticas; y es molt mes llaugera que la lley antigua, 1.º perque te menos y mes fácils preceptes: 2.º perque dona major gracia: 3.º perque nos goberna ab amor com á fills, y no ab temor com esclaus, com la lley

vella: 4.º perque no castiga als trangressors ab pena de mort com la antigua lley: 5.º perque promet als qui la observan una vida felis, y y los guia per la ma á la dulçura dels goitgs celestials. De manera, que segons S. Agusti, S. Bernat y altres, la lley de Christo es com las plomas dels aucells, que lluny de servirlos de carga, quantas mes ne portan, tan mes facilment se elevan al cel: y si deixan la carga de las plomas, no poden alsarse de terra. Aixis la lley de Christo, es una carga tan lleugera, que lluny de oprimirnos, ella nos porta á nosaltres, servintnos de alas per deixar las cosas terrenas; y elevarnos al cel. Y si nos descarreguem de ella, quedem aterrats com un aucell sens plomas. (1)

Isidro. Jo no se donchs com molts predican que es contraria á nostra naturalesa y rahó natural!

Sr. Rect. Home, que dieu? Vomitar lo veneno, que despres de tragat causa mil angustias, será contra la naturalesa? Un angustiat que va á un amich per depositar en ell las suas penas, perque lo aconsole y dirigesca, obrará contra la rahó natural? Y que altra cosa es lo

[1] S: Agust. et S. Bernard. citat. in Alapide, sup. cap. 11. Math.

pecat sino un veneno mortal, que luego de admes trastorna y altera totas las fibras del cor, ab grans remordiments, espinas, tristesas y ansias? Y com podrá recobrar la pau y tranquilitat de son interior, sino descarregant lo pes de la sua anima ab lo vomitiu de la *Confessió*? Sabeu, deya Seneca, perque ocultem nostres vicis? perque estem enfangats en ells: luego quels confessem curarém. Aixis parlaba aquest gentil (1). Salomó ja habia dit: qui oculta los seus pecats se perdrá, pero aquell quels *confessa* alcansará misericordia. (2) Y un dels motius es, perque tot crim per sa naturalesa inclina á cometrer altre, y no pot fer assiento en lo cor del home, sens conduirlo á la insensibitat, obstinació, duresa de cor y desesperació; y la confessió voluntaria de la propria culpa, es també per sa naturalesa una rahó per corretgirse, deslliurant igualment al culpat de la duresa de cor, y de la desesperació.

Tots los Legisladors han regonegut esta veritat, y l' han aplicada á benefici del home. Moysés que s' troba á la cabecera de tots, estableix una *confessió* expressa y pública de ha-

---

[1] Seneca Epist. mor. 53.

(2) Prov. 28. v. 13.

ber pecat. (1) De aqui vingué, que lo antich Legislador de las Indias *Manú* disposa, que „aquell que ha comes un crim, quant mes „verdadera y voluntariament lo *confessará*, tan „mes se desembarassará de éll, com la serp „quant deixa la pell; y si lo pecador vol al„cansar una plena remissió, que evite sobre „tot la recayguda." (2) Aquestas mateixas ideas se han trobat en tots los temps y llochs. Igualment se hau trobat en los Pobles del Paraguay y del Perú, quc entre los Brahmas de la India, entre los Egipcios, Turchs, en Tibet y en Japon. Y que feu Christo? ha posat en clar los fonaments antichs de esta creencia los ha limpiat de tota taca, de tota mescla estranya, los ha honrat, imprimint en ells un sello diví; y sobre estas bases, tan conformes á la naturalesa del home, ha establert lo Sagrament de la Penitencia. (3)

Y si aqueixa veu general no vos basta per veurer que la *Confessió* es moltissim acomodada á la rahó y naturalesa del home, mireu los

---

(1) S. Thom. Suplem. q. 6. a. 2. ad. 2.

[2] Bibliot. de Relig. tom. X. pag. 239 y seg.

[3] Iibid. Tota idea que s' troba universalment en totas parts, ó la ensenya la rahó natural, ó ha vingut de la Revelació primitiva, portada á totas parts en la general dispersió de la Torre de Babél.

elogis que li tributan uns homes gens suspitosos en aquest punt. *Volter* diu: « la *confessió* « es una cosa excelent, y un fre dels delictes. « Es mol bona per mourer los agraviats á per- « donar, y als lladres á restituir lo robat. ... « Se pot mirar la *confessió* com lo millor fre « dels crims. (1) *Rossó* exclama: Quantas res- « titucions obliga á fer la *confessió* entre los « cathólichs! *Reynald*: lo millor de tots los go- « berns seria una teocracia (gobern de Deu) en « que se establis lo tribunal de la *confessió*. « *Marmontel*: Que preservatiu mes saludable « per los bons costums, que l' us, y la obliga- « ció de confessarse tots los mesos! Lo rubor « de esta humil confessió de las faltas, evitaria « major número de ellas, que tots los motius « mes sants. » Uns homes enemichs de tota Religió que no han pogut menos de elogiar la *confessió* com á molt acomodada y conforme á la rahó y naturalesa humana, tampoch vos farán cap authoritat?

Isidro. May habia oit, que Volter y Rossó

---

[1] Essai sur l' Hist. gener. t. 1. ch. 12 en la Bibliot. tom. X. La de la confessió dels pecats, la comunicarian los Jueus als gentils ab lo contacto que hi tingueren durant las guerras, cautivitats, y dispersions que sufriren.

parlassen á favor de la confessió, antes tot al contrari. Jesus, y com nos fan la barba, á nosaltres esclafa terrossos!

Sr. Rect. Vos la fan en sech, y no ho voleu coneixer! Creyeulos be; al ultim ho trobareu quant estareu perdut. Pero per mes blasfemias que hageu oit contra de la confessió, podiau deixar de veurer, que ella sia un fre contra lo llibertinatge, una font copiosa de sans concells, un consol per las animas afligidas? Deixa de ser, per mes que digan, un medi lo mes excelent de fomentar la pietat, de reprimir las passions, de estrenyer mes y mes los vincles de la caritat, de conservar la pau, la concordia, la subordinació, la justicia y totas las virtuts? No es un eficás medi de arrancar dels cors las enemistats, los odis, é impedir las desunions, las sedicions, revolucions, los robos, los assessinats, en una paraula, de contenir tots los vicis? Y un tribunal semblant voleu que sia contra la rahó y naturaleza humana? No sabeu lo queus dieu. Ah Isidro! Si no cuydabau sino de esclafar terrossos, prou vos aniria millor lo graner y la conciencia!

Isidro. Prou te rahó. Pero quant un veu, que una gent tan docte diuhen al contrari de vustés, y quens porta mes conveniencia, hom facilment ho creu.

Sr. Rect. De conveniencià ray, també men portária á mi. També m' agradaria no haberme de confessar sino ab Deu. Pero quen tinch de traurer si no es aixis, y que aqueixa conveniencia me portaria al diable; pues Christo, com ja he dit, no vol concedir lo perdó dels pecats sino mediant aquest Sagrament, ó rebentlo de fet, ó ab desitg y propósit de rebrel. Pero jo voldria saber, qui son aqueixos homes tan doctes, que tan teniu al cap?

Isidro. Tots son coneguts de vusté: Don Pancrás, D. Simó, los Srs. N. N. N.

Sr. Rect. Jesus, Maria, Joseph! y qui citeu aqui? Es dir, que vostres consultors en materias de Religiô son sastres, sabaters, comerciants, ferrers, escribents, un procurador y un Advocat, y un Barbé, y cirurgiá.

Isidro. Crega que son molt intelligents: llegeixen com un Seneca, y parlan com una merla; fa ple de sentirlos!

Sr. Rect. Pero home, home, y aqueixos debeu escoltar en materias ó assumptos de Religió? No es aixó un disbaratar ben voluntari y temerari? No es aixó volerse perdrer? Si un ciegó se encomana y deixa guiar de un altre ciego, los dos se trencan lo coll. Escolteu: si teniu un mal, lo consultaréu als Advocats, y sobre d' un plet demanaréu consultas y parers als

Metges? No seria això bojejar? Los plets se tractan ab Advocats, y las malaltias ab Metges. Pues, home, anaqui habeu de consultar y escoltar en punts de Religió, sino anaquells que Deu ha posat en la Iglesia per Pastors, Doctors y guias dels fiels, que son los Sacerdots com diu lo Apòstol? (1) Aqueixos que gastan tota la vida en lo estudi de la Religió; que units ab los Bisbes, y estos ab lo cap de la Iglesia, centro de la veritat cathólica, se creman las cellas mirant las sagradas escripturas, tradicions Apostólicas, SS. Pares: estos dels quals diu Jesu-Christ: *qui vos escolta á vosaltres, me escolta á mi.* (2) Estos, estos son á qui unicament debeu consultar y creurer en punts de Religió, pues en ells está la veritat, y no en aqueixos que m' habeu citat; que no saben de Religió sino quatre burlas y sátiras, que han aprés en Volter per impugnarla. *Tractent fabrilia fabri*, que vol dir, cada hu de son ofici.

Isidro. Ay pobre de mi, quem deixa ab una anima mes petita.... Hi ha poch que fer, vusté te sobrada rahó! Que vol que li diga, si aquells companys ab la sua parola m' han portat enganyat! No obstant me permetrá ferli alguna reflexió.

[1] Ad Ephes. 4. v. 11.
[2] Lucæ 10. v. 16.

Sr. Rect. Feu totas las que volgueu.

Isidro. Si vustés nos diuhen las veritats tan suspesadas, com vusté acaba d' assegurarme; com es que en lo confessionari, lo un diu una cosa, y altre unaltra? Lo un dirá al penitent que ha de restituir, altre li dirá que no? Un dirá que tal cosa es pecat mortal, altre que es venial? Com es que l' un tot hò passa, y altre de tot fa escrupol?

Sr. Rect. Aixó d' absoldrer un confessor, lo que altre no ha volgut absoldrer, pot provenir de varias causas. Primerament de que á un confessor hò explicaréu de diferent manera que á altre. Y si ab tots vos expliqueu igualment, vos diré, que prové de que un fa un concepte, y lo altre al revés, ó per ignorancia ó inadvertencia; pensant tots dos anar be. Tercerament perque com las resolucions dels casos morals no son articles de fe, cada hu tindrá la sua opinió. Es de fé, per exemple, que aquell que ha robat, ha de restituir; pero no de qualsevol manera, sino en las degudas circunstancias. En averiguar estas circunstancias de nostras accions está lo treball. Si vos habeu robat un trabuch, es cert que debeu restituirlo, pero no sempre; pues no podeu tornarlo en ocasió, que coneixeu que l' seu amo se valdrá de ell, per matar á un home. Lo mateix se troba en altres casos. Y

com aquesta aplicació dels principis universals als casos particulars, móltas vegadas no es fácil, ni pot ser ben evident, perque los casos particulars varían de circunstancias á cada pas, de aqui prové la divergencia de opinions; y de que un confessor vos diga: *heu de restituir*, y altre que descubrirá altras circunstancias vos diga, *que no*. Que un vos diga, no vos puch absoldrer, *torneu passats 8 dias:* y altre que judicará esteu ben disposat, vos done la Absolució. Pero ja veyeu vos, que ara no parlem de casos morals, en que corren varias opinions, sino de articles de fe, que son invariables, y sempre los mateixos. Y parlant també de resolucions morals, ánaqui debeu acudir y consultar sino als qui estudían de moral, que son los Eclesiástichs? A ells debeu escoltar y creurer.

Isidro. Fins en las cosas de fe, hom móltas vegadas casi no sab á qui creurer. Es com lo pescar, qui l' acerta, l' endavina.

Sr. Rect. En aixó si que no teniu, ni podeu tenir escusa. Ja vos he dit ab lo Apóstol S. Pau, que Deu ha posat en la Iglesia Sacerdots per Pastors, Doctors, Mestres, y guias dels fiels. Voleu pues no errar may? Seguiu lo cos dels Eclesiástichs units ab lo Papa. Los frares, capellans, Rectors, Bisbes y Papa Units. vos han enganyat may, ni en punt de fe, ni

de moral, ni en res? Seguiulos pues á ells, y may erraréu. No dich per aixó, que cregueu á tot capellá, á tot Frare y á tot Bisbe, sino al cos ó la pluralitat de ells units al Papa; perque ells son homes com los Apóstols, y ja sabeu que entre aquestos, á pesar de habersels buscat y triat lo mateix Christo, no hi faltá un Judas lo traidór. Y aixis, si algun Capellá, algun Frare, algun Bisbe, vos anuncia alguna doctrina nova, contra lo comu sentir dels demes Eclesiástichs ab los Bisbes, nol debeu escoltar. Aixis nos ho diu expressament lo Apóstol: «Si algu vos predica alguna cosa diferent «de lo que se vos ha anunciat, encaraque fos «jo mateix, ó un ángel del cel, nol cregueu, y «teniulo per excomunicat.» Mireu si es ben fácil coneixer á qui debeu creurer, sens temor de errar! No hi ha cap doneta, per mes rústica que sia, que no conega aixó desde que sab fer actes de Fe; perque ella diu: *Crech tot lo que Deu ha dit y revelat, y la Iglesia me proposa á creurer com á cosa de Fe.* Y qui penseu que es aqueixa Iglesia que proposa y mana, sino lo cap? Lo Papa ab lo Concili ó sens ell, es lo Tribunal viu, y lo Pastor, que Christo instituhí per lo gobern y direcció del seu ramat. Aqueix busca lo verdader sentit de la Sagrada Escriptura y Tradicions Apostólicas; y nos pro-

posa la sana pastura de la verdadera doctrina. Seguiu, pues, lo cami real del cos dels Sacerdots units ab los Bisbes y Papa, y may erraréu, ni hauréu de pescar gayre per topar ab la veritat. Per aquest medi ella se presenta com la llum del Sol, que no cal sino obrir los ulls per veurerla.

Isidro. Pues entenga que móltas de las cosas que he dit, han eixit de boca de Eclesiástichs.

Sr. Rect. Aixó ray! Que penseu que no hi ha Eclesiástichs heretges? Eclesiástichs eran Nestori, Arrio, Pelagio, Luthero, Calvino, Bucero, Judas &c. (5) Pero que tenim fins aqui? Vos acabo de dir quels Sacerdots son homes, y cada hu en particular pot errar y desbaratar molt, y mes quels seculars; perque ja diem, que del bon vi se fa lo bon vinagre. Pero queus he dit, que cregueu á tot eclesiástich á tontas y á locas? Y si tan obedient sou, perque escolteu á un ó altre dolent, y no als bons que son los mes? Es dir, que si vos haguesseu vis-

(1) Calvino era un eclesiástich, (pero no Sacerdot) de una cara fosca y naturalment mística, que anaba ab lo cap baix apareixent un Sant. De esta manera arrastrá facilment y enganyá lo poble francés, que no s' paga sino del exterior; y formá un partit numerós rebelde á la Iglesia y á la Potestat civil.

cut en temps dels Apóstols, hauriau seguit lo partit de Judas contra lo parer dels onse units á Christo! Y va be aqueix modo de discorrer? Aixó dicta la rahó? Creyeu lo que vos proposa lo cos de la Iglesia; y esta no s' compon de un Eclesiástich, com ni un aixám, de una abella esgarriada y perduda.

Isidro. Sr. Rector, estich que farém net de ronya!

Sr. Rect. Be costará prou.

Isidro. No senyor, no: Estich ben desenganyat d' aquells canallas. Que vajan á mentir á la forca! Ja ho veitg ben clar: nos habem de confessar, y alabat sia Deu.

Sr. Rect. Jermá no tenim altre cami; y lo fet es que jo no vos entench. Temps passat no creyau ab Indulgencias ni Butllas, ara no creyau ab la confessió; y qui sab que mes hi há tras la porta! Y al mateix temps, aixó si, anem á Missa, cada nit ques diga lo Rosari, las fillas que aprengan la doctrina, que vajan á confessar sovint, que sian bonas christianas. Tot aixó prou es bo, pero feu un póti póti de la Religió, que la componéu del modo que vos agrada. Si vos no creyeu lo que ella ensenya, perque voler ferla observar á vostra familia? Ja suposo que sobre aqueixa reconvenció no m' podriau respondrer, sino com Diderot en certa

ocasió que un seu amich lo reconvenia d' aixó mateix; á lo que ell respongué molt serio: *quina doctrina los puch donar millor*, que la Christiana!

Isidro. Ba, aixó deixemo estar. La dificultat que jo tinch es com se pot fer aqueixa confessió distincta dels pecats. Me apar impossible, majorment á un que fa molt temps que no se ha confessat.

Sr. Rect. Ara parleu per vos! Ja suposo que fa un montò d' anys que no vos n' habeu cuydat. Fa 16 que so vostre Rector, y encara espero feu la primera creu á la mia llibreta.

Isidro. Si que fa un grapat d' anys! La veritat se diga: ne fa 20. Y com es possible me recorden tots los pecats! Y quants ne hauré comés que nols hauré conegut, ó no n' hauré fet cas; ó no hauré sabut si eran mortals ó venials!

Sr. Rect. Tot aixó si que no vos deu donar cap pena. Perque habeu de entendrer, que Deu nons mana cap impossible, sino lo facil. En primer lloch no hi ha cap precepte de que l' penitent haja de confessar los pecats que no coneix, mentras esta ignorancia no li sia voluntaria y culpable. Tampoch te obligació de confessar los que no recordan, despues de un prudent exámen. Solament está obligat á confes-

sar tots los pecats mortals certs ó duptosos, comesos després del Batisme, ó en la sua recepció, no confessats, ó mal confessats, dels quals se recorda mediant un exámen competent. Los demés pecats que no recordan, ja van inclosos en la explicació dels que confessa. Aixis S. Thomas (1) ab tots los Theólechs y lo Concili de Trento (2). De manera que los pecats olvidats quedan també perdonats, y sols queda la obligació de explicarlos en altra confessió si venen á la memoria. No veyeu si es ben fácil aixó? Voluntat es lo que falta, que lo demés tot es molt fácil. Cregueu, que no es un jou de ferro, sino de plomas, que en lloch de pesar, alsa fins lo cos en l' ayre, fentnos volar al cel.

Isidro. Si jo ne deya un jou de ferro, es per la gran vergonya quem causa lo tenir que explicar á un home las mias fragilitats, que hom te tan amagadas.

Sr. Rect. Pero y tanta, tanta es aqueixa vergonya? No puch persuadirme á creurer aixó de vos! Que una miñona jove senti certa repugnancia á humiliarse aixis, y esperimenti un cert rubór y vergonya, no es estrany; pero un home de 50 anys!

---

(1) S. Thom. Suplem. q. 9. a. 2.
(2) Trident. Sess. XIV. c. 5.

Isidro. Es mes encara del que li he apuntat! Estiga cert que cada vegada quem habia de confessar tenia febre; de manera que per aixó vas deixar de confessarme.

Sr. Rect. Ba Isidro; aixó es exagerar un poquet massa! Pero sia lo que vulga, jo vos diré que aqueixa vergonya, prove de superbia y de falta de dolor. Estigueu cert, que si concebiau un verdader dolor de vostres pecats, nols paririau ab tanta pena en aquest Sagrament de humiliació. A fi de vencer aqueix rubór y vergonya, reflexioneu primerament, que l' confessor es un home tan fragil com vos, capás de cometrer iguals y majors pecats, si Deu lo desampara: que ell mateix coneix aixó, y de conseguent que ninguna admiració li causarán tots vostres pecats, encara que fossen triplicats. Per aixó S. Agusti deya: *De que te avergoneixes de confessarte ab mi, essent jo un home com tu, y un pecador com tu?* Segonament, que te las orellas ja tan acostumadas á oir pecats de tota especie, que res li portaréu de nou, y que no estiga cansat de haberho oit, ó llegit; tireu per lo cap que vulgueu. Y encaraque lo confessor vos conega, no temeu per aixó perdrer la bona opinió y apreci respecte de ell, per mes pecats que li porteu; ans be al contrari: perque ell sab que l' pecador com á tal, que fará sino

pecats? Y al veurer, que se acusa de tots, veu que si ha pecat, sab arrepentirse; veu que encaraque frágil, es un verdader christiá, que desitja salvarse; que te fondo de pietat y Religió, y que conserva temor de Deu, pues que no vol viurer en lo pecat. Y veus aqui, que ben lluny de perdrer lo bon nom ab lo confessor, lo guanyeu. En tercer lloch, que aqueix petit rubór que sentiréu, es un fre per no recaurer, y no haber de descubrir al confessor la vostra inconstancia, fragilitat, ó malicia. Y també es un fre per no recaurer lo temor de major penitencia, perque á un reincident, ó consuetudinari, se li deuhen ordenar mes fortas penitencias. Quartament, debeu pensar, que aqueixa vergonya humil, serveix de part de penitencia satisfactoria, oferintla á Deu en pena de vostres pecats. Y per últim fentvos carrech, que parir, ó morir. Es dir, ó explicar los pecats en lo secret mes inviolab¹e de la confessió y salvarvos; (1) ó haberlos de confessar devant de

(1) Mereix observarse una cosa verdaderament sobrenatural y miraculosa, qual es lo *sigil-lo de la confessió*, confiat diariament á tans mil Sacerdots frágils y capassos de qualsevol maldat, y no obstant sempre guardat fielment. En tota la Historia no s' troba un exemple de infidelitat en aquest *secret*. Si fent aquesta observació, se reflexiona un poch so-

tot lo mon lo dia del Judici, y condemnarse. Trieu lo que fassa mes per vos.

Isidro. Aixó si, que luego está vist, sens necessitat de consultas. Pero lo que podré fer será dividir la confessió entre tres ó quatre confessors, com fan alguns.

Sr. Rect. Home, que dieu? A un totsol debeu fer la confessió entera, y sino, no fareu altra cosa que sacrilegis.

Isidro. Una bugada tan grossa y bruta que me alsa lo cor solament de pensarhi, vol vusté passarla ab un totsol!

---

bre la inconstancia humana; sobre la naturalesa é importancia de las materias de que son depositaris los Ministres de aquest Sagrament, que si se descubrian se seguirian móltas vegadas los majors trastorns; sobre los medis que l' interès, la avaricia, la enveja, l' odi, la luxuria y demés passions se valen per arribar als seus depravats fins &c. &c. Qualsevol dich, que reflexione un poch sobre de tot aixó, no duptará que la observancia del *secret de la confessió* es un miracle continuat, y que Deu vetlla en la conservació y honor de esta obra sua. Se citan Mártyrs de aquest *secret*, violadors ni un.

Que digan totas las juntas, tribunals civils, societats mazonicas, si á pesar de tots los juraments *de non revelando*, poden lograr may un sigil-lo tan escrupulós com aquest, conservat ab la sola lley de la conciencia sens amenassas ni juraments? Quanta diferencia entre las institucions Divinas y las dels homes! Quanta entre las lleys de carn y del esperit?

Sr Rect. No hi ha remey! Ninguna bugada se pot interromprer, y ferse á mitjas.

Isidro. Anem home, componemo!

Sr. Rect. Aqui no hi ha Butllas de composició que hi valgan. Parir, ó morir: Y coneixeu si pot anar be un part á trossos? Mes: vos apar si un metge podrá acertar sens tenir coneixement de totas las malaltias que pateix lo malalt? Aixis com, pues, lo metge per judicar y receptar ab acert, deu saber y tenir coneixement exacte no sols de un mal, sino de tots los que pateix lo malalt; perque moltas vegadas la medicina propria per curar un, agravaria altre: com v. g. si á un que te tercianas, li ve una inflamació ó mal de costat, y continueu á donarli *quina* contra las tercianas, nol matareu luego en lloch de curarlo? Lo mateix passa en las malaltias del anima. Un pecat moltas vegadas se agrava per la unió de altre; y la penitencia que convindria per corretgirne un, façilment pot ser incentiu, foment, y ocasió de altre, com explica S. Thomas ab S. Gregori (1). De conseguent lo confessor deu tenir una noticia exacta de tots los pecats presents, ó estat actual del penitent, y aixis es absolutament necessari buydar á un totsol, tota la raconada de la conciencia;

(1) S. Thom. Supplem. q. 9. a. 2.

quant no, no será confessió, sino ficció y sacrilegi. Reflexioneu vos mateix sobre un malalt, que cridás varios Metges separadament, y á un li manifestás solament que te tercianas, á altre que te inflamació, y á altre unicament digués que pateix, fa temps, una gran debilitat de ventre y flatos. Ja veyeu vos que cada Metge judicaria y receptaria conforme á la relació del malalt. Y que n' eixiria de aqui? La mortalla. Lo mateix vos dich de una confessió dividida entre varios confessors, ab la sola diferencia, que esta mortalla no seria de tela, sino de foch etern.

Isidro. Es dir, que bascas ó no bascas he de fer la confessió entera á un confessor totsol! Paciencia, y á Deu m' encoman!

Sr. Rect. Pues home, avant!

Isidro. Ah, Sr. Rector! Lo treball será en lo examen de conciencia. Esta sem presenta com la pineda fosca; que no sabré per quin cap ficarmi.

Sr. Rect. Per espes y fosch que sia un bosch, se aclareix tallant arbres. Feu vos lo mateix, comensant lo examen per los pecats que mes sombra vos fan, y ja veuréu com se vos obrirá cami als demés.

Isidro. Crega, no sabré solament com comensarlo.

Sr. Rect. Lo modo de comensarlo es, agenollarvos als peus de un S. Christo, ó devant del Santissim Sagrament, demanar á Deu la gracia de un verdader dolor, y llum per regoneixer tots los racons de vostra conciencia. Si despues de un bon rato de oració y de examen, vos trobeu embarrassat, preneu lo *Manual de Meditaciones*, llibre molt bo, y allá (1) trobaréu ben especificat lo modo de examinar la conciencia per fer una confessió general. Y si alló no vos basta, ó no ho enteneu, lo confessor vos donará reglas, y vos dirá com ho debeu fer sens cansarvos gayre. Ell vos guiará, pues lo major contento que té, es quant se li presenta un gran pecador ben arrepentit, encara que haja estat 50 anys sens confessarse, ó haja fet totas las confessions sacrilegas. Mes gust li dóna escoltar á ell, que á un que cada semana se confessa. Proveho y men tornaréu resposta. En ell trobaréu un amich, un Pare que vos rebrá ab los brassos oberts, vos consolará, animará, vos dirá lo que debeu fer, y vos donará millors concells que no han fet vostres companys. Y per medi de aquest Sagrament descarregaréu vostra conciencia, vos trobaréu tot mudat, tot aliviat, tot alegre ab una alegria que no coneix lo mon.

---

(1) Manual pag. 17 y 31.

Isidro. Avuy mateix comenso lo examen, confiat que Deu me ajudará.

Sr. Rect. Que contento me donéu ab vostra resolució ! Pero advertiu , que antes de confessarvos, ó de rebrer la absolució, debeu abjurar tot error que tingueu contrari á la Fe , y debeu creurer fermament , no sols en la *confessió* , sino tot quant creu y nos mána creurer nostra Santa Mare la Iglesia de Jesu-Crist, que es la sola Cathólica, Apostólica, Romana, única verdadera, pues no serviria de res lo confessarvos si encara continuabau en alguna heretgía , antes be anyadiriau un nou pecat de sacrilegi, y no fariau sino feix sobre feix.

Isidro. Desde ara abomino , detesto y abjuro tot lo que sia contrari á la Fe Cathólica, Apostólica , Romana , y li asseguro quem confessaré ajudant Deu.

Sr. Rect. Animo , pues , y mans á la obra: llanseus als peus de Jesus com altra Magdalena : renteulos com ella ab llágrimas de vostres ulls, supliqueuli un verdader dolor de tots vostres pecats , que no vos faltará ; pues no vol la mort , ó perdició eterna del pecador, sino que visca perpetuament en lo cel. Per axó dissimula nostres pecats, no castigantlos luego de comessos , per donarnos lloch de arrepentiment y de penitencia.

Isidro. Ah Sr. Rector! aqueix arrepentiment es lo quem falta. Tinch un cor molt fret y no se tenir dolor de certa especie de pecats. Moltas vegadas he desitjat tenirlo, y actualment lo voldria de manera que sem partis lo cor, y se rompessen totas las suas venas de sentiment de haber pecat; pero tot aixó ha estat sempre, y es un desitg de una cosa que no lograré, perque me sento la voluntat atascada, no so amo de ella, ni crech poderla girar.

Sr. Rect. La giraréu mediant la divina gracia, que no vos faltará solament la demanéu de tot cor. *Demanéu*, nos diu Jesu-Christ, *y tot se vos concedirá.* Pero jo miro que aqueix desitg de morir de sentiment de haber pecat, manifesta que teniu verdader dolor. Lo que vos busquéu será tal vegada un dolor sensible que vos fassa derramar llagrimas de ternura, com experimentaba S. Agusti, Sta. Magdalena y altres; pero entengueu, que aqueixa sensibilitat es accidental al dolor, y una gracia que Deu dona ó quita del modo que ho mira convenient al pecador; y es mes senyal, y efecte del dolor, que dolor mateix. Lo dolor es tot espiritual en la sua essencia, y consisteix en un acte de la voluntat que detesta lo pecat comés per ser ofensa de Deu; qual acte móltas vegadas no s' fa sentir, perque la voluntad es una po-

tencia espiritual de nostra anima.

Mantenius en aqueix desitg, y demaneu á Deu vos concedesca la gracia de morir de pena y sentiment de haberlo ofés, que axó deu bastar á tranquilisarvos. Confieu en la sua Misericordia infinita, y en los merits de Jesu-Christ, respecte dels quals tan es un milió de pecats com un sol. Recorréu á Maria Santissima, suplicantli vos alcanse la gracia de una verdadera contrició, y no tinguéu pór de res: vos seréu del número dels salvats, pues ningú que de cor recorre á Jesus y Maria, se ha condemnat ni condemnará. Y advertiu per vostre gobern, que no es necessari fixar vostre atenció en formar dolor de tals y tals pecats, sino en general de tots plegats per ser ofensas de Deu, que axô basta, y vos será mes fácil que de formarlo de tal y tal pecat en particular. No veyéu vos, que tenint dolor de tots en globo, ningun ne queda exclos, ni tampoch los olvidats per olvit natural? Cada hu en particular va compres en lo cumulo total. Y aixis no teniu que atormentarvos en formar dolor d' aquest d' aquell, y d' aquell altre pecat.

Isidro. Ja ho veitg: crega qne ab aqueixa advertencia me trau d' un embarrás y treball no petit. Ara si que men vaitg á comensar l' examen de conciencia.

Sr. Rect. Men alegro moltissim, y mes del que podéu pensar.

Isidro. Li estimo molt Sr. Rector, y li dono las gracias de la pena que ha pres per mi.

Sr. Rect. D' aixó nom debeu donar las gracias á mi, sino á Deu, pues obligació mia es instruir los meus Feligresos. Jo lo que voldria que tots lo que senten mal de nostra Religió fessen com vos, que escoltassen rahons, y proposassen las suas dificultats, perque molts ni hauria que s' desenganyarian; pero no voler escoltar cap rahó y desbaratar contra la Fe per lo que han oit ó llegit de Volter, Rossó y altres com aquestos, es cegarse voluntariament, y volersen anar al Infern á ulls cluchs. (1) Aixis

---

[1] No crech ab cap home que no escolta rahons, ni vol donarne, pues aixó sol manifesta una superbia diabólica, y una ceguera y obstinació voluntaria á la maldat; y aquest ha estat desde Luthero, (y continua mes que may) lo carácter dels enemichs de la Religió Cathólica, Apostólica, Romana! No escoltar cap rahó y repetir sempre las mateixas calumnias, los mateixos sofismas y los mateixos errors ab usura. Que aixó se hagués fet en aquells sigles quen diuhen de barbárie y fánatisme, no seria tan d' estranyar, y no obstant á las horas tots los dicidents alegaban las rahons y no escoltaban. Pero desde l' sigle 16, que comensaren á deixarse veurer aqueixas que anomenan *novas llums*, fer lo mateix

ho fan aqueixos homes que ells mateixos se anomenan homes de *llums* y de *illustració*. Bona illustració y bonas llums! Sabeu quinas antorxas illuminan á esta casta d' homes? Voltér, Rossó, Diderót, Condorcét &c. &c. Lo primer morí vomitant blasfemias contra de Christo y Maria Santissima, Rossó ell mateix se matá d' un colp de pistola, Diderót despres d' un bon diná mori com un porch; Condorcét tot fugint disfrassat fou posat en una presó, y lo dia seguent lo trobaren mort de veneno que ell mateix se habia pres; lo qual portaba sempre al sobre per deslliurarse de la guillotina que preveya li amenassaba. Aixis acabá la carrera lo gran Academic de Paris en 1794. Los companys y principals deixebles de estos revolucionaris atheistas, féren la revolució de Fransa de 1789, la cubriren de sanch, de consternació, y moriren guillotinats. Es dir, tingueren tots una vida la mes escandalosa, y una mort la mes horrible, corresponent á la vida que habian tingut: y per infamia del genero humá y pesta de la societat, deixaren los seus escrits plens

---

que feya Luthero, y encara molt pitjor! Axó fa horror: axò es dir *llum* de las tenebras, y donar lo nom de *illustració* á una ignorancia afectada, ben voluntaria y maliciosa. *Vœ qui dicunt malum bonum, et bonum malum.*

de mentidas las mes monstruosas, de contradiccions, de sátiras, y calumnias las mes indecents y grosseras contra la Religió Cathólica. A pesar de tot axó, aqueixos que s' diuhen homes de *llums* prefereixen l' autoritat d' esta covada d' embusteros xarlatans, á las mes sólidas rahons de tots los SS. Pares y Doctors de la Iglesia, á la autoritat de tots los Concilis, á la dels Apóstols y á la del mateix Jesu-Christ. Y axó dicta la llum natural? Aixo es d' homes *illustrats*, *de llums* y *de rahó*? Jo diria que es de uns sers inferiors als juments, pues se desentenen y contrarian á tots los principis de la rahó que deu ser la regla d' obrar de tota criatura racional; quant veyem que totas las bestias segueixen exactament lo seu instinct natural, que sels ha donat per guia de las suas operacions. Y aixis dich, que se acreditan de inferiors á las bestias. Aqueixos son los homes de las *llums* de nostre sigle.

Isidro. Massa rahó que vusté te. Ab sa llicencia men anire, que sem faria tard per veurer aquell home. Estiga bo Sr. Rector; d' aqui á un altre dia, si Deu ho vol.

Sr. Rect. Ba, passarho be, Isidro.

FI.

En la mateixa llibreria se troban los següents novament impresos.

Compendi históRich de la vida de S. Isidro llaurador ab una novena del mateix Sant. 1 tom. 8.° á 4 sous rústica.

Mes de Marzo consagrado al glorioso Patriarca S. Josè. 1 tom. 8.° á 3. rs. id.

Mes de Mayo consagrado á Maria SS. 1 tom. 8.° á 3 reales. id.

Mes Mariano, Corona de 31 flores; ejercicios para cada dia del mes en obsequio de la Virgen N. S. librito en 16.° á 6 cuartos. id.

Maria desolada, nuevos y muy piadosos ejercicios, librito en 12.° á 10 cuartos. id.

El Alma deseosa de salvarse dedicando un triduo á aprender la importante ciencia de morir en gracia del Señor, es utilisimo á todo cristiano; y á mas los Sacerdotes pueden servirse de él para auxiliar á los moribundos. 1 tom. 12.° con 4 láminas finas á 5 reales. id.

Coro de Doncellas con su Maestra tratando de la Pasion del Señor, y de los dolores de Maria SS. mientras están trabajando. 2 cuadernos 8.° 5 rs. id.

El Quijote de la revolucion ó história de un héroe político filosófico moderno, y al mismo tiempo geográfica y moral. 4 tom. 8.° á 24 rs. id.

Clamor de la caridad cristiana para las necesidades del presente siglo. 1 tom. en 12.° á 3 rs. id.

Meditaciones para el Sto. ejercicio de la oracion mental. 3 tom. en 4.° el 1.° sobre la Pasion del del Señor, el 2.° sobre las virtudes vicios y novisimos y el 3.° sobre las festividades del Señor y de la Virgen SS. á 20 rs. id.

